

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Rizika mezinárodního terorismu z pohledu narůstající
globalizace**

Autor práce: Jakub Trefný

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2021

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Jakub Trefný

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Rizika mezinárodního terorismu z pohledu narůstající globalizace

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Risks of International Terrorism due to Increasing Globalization

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D.

Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): červen, 2020

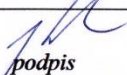
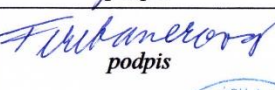

Cíl bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce bude charakterizovat pojem globalizace a jeho spojení ve smyslu s terorismem činným v jejich procesech.

Vedlejším cílem bude analyzovat dokumenty v boji proti terorismu ať už ČR, EU nebo i jiných zemích významných v tomto problému.

Student: Jakub Trefný	<i>datum</i> 29.6.2020	<i>podpis</i>
Vedoucí práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D.	14.7.2020 <i>datum</i>	<i>podpis</i>

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	22.9.2020 <i>datum</i>	<i>podpis</i>
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	1.10.20 <i>datum</i>	<i>podpis</i>
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	1.10.20 <i>datum</i>	<i>podpis</i>

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucí(mu) bakalářské práce doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

TREFNÝ, J. *Rizika mezinárodního terorismu z pohledu narůstající globalizace*. České Budějovice. Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 71.s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D.

Klíčová slova: terorismus, globalizace, hrozba, rizika

Tato bakalářská práce se zabývá riziky mezinárodního terorismu z pohledu narůstající globalizace. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část v osmi kapitolách. V těchto kapitolách se autor zabývá historií terorismu, členěním terorismu a jeho riziky na okolní svět. Další kapitoly se zaměřují na boj proti terorismu ať už pomocí legislativy Evropské unie, tak i pomocí protiteroristických skupin, které působí v každé zemi samostatně. Poslední kapitola teoretické části se zabývá globalizací, souvislosti globalizace s terorismem a hrozbou jakou představuje. Praktickou část tvoří výpis nejznámějších teroristických organizací, popis některých teroristických útoků a dotazník, ve kterém byli v 7. stručných otázkách dotazováni 53 respondentů z mého okolí na otázky související s tématem terorismus.

ABSTRACT

TREFNÝ, J. *Risks of International Terrorism due to Increasing Globalization* .

A bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 71.p. Supervisor: doc. Ing. Jaroslav Slepecký, Ph.D.

Key words. Terrorism, globalization, threat, risks

This bachelor thesis deals with the risks of international terrorism due to increasing globalization. The work is divided into theoretical and practical part in eight chapters. In these chapters, the author deals with the history of terrorism, the division of terrorism and its risks to the surrounding world. The next chapters focus on the fight against terrorism, both through European Union legislation and through counter-terrorism groups that operate in each country individually. The last chapter of the theoretical part deals with globalization, the connection between globalization and terrorism and the threat it poses. The practical part consists of a list of the most famous terrorist organizations, a description of some terrorist attacks and a questionnaire in which 53 respondents from my area were asked in 7 brief questions about questions related to the topic of terrorism.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Terorismus	13
2.1 Historie terorismu.....	13
2.1.1 Starověk.....	13
2.1.2 Středověk	14
2.1.3 Novověk.....	15
2.1.4 Terorismus moderní doby	15
2.2 Typologie terorismu	16
2.2.1 Etnický nacionalistický terorismus (ETA).....	16
2.2.2 Kriminální terorismus (Italská mafie).....	17
2.2.3 Regionální terorismus	17
3 Mezinárodní terorismus	17
3.1 Charakteristické prvky	18
3.1.1 Protiprávnost	19
3.1.2 Násilí	20
3.1.3 Strach.....	20
3.1.4 Mezinárodní prvek	21
3.1.5 Publicita	22
3.2 Rizika terorismu	22
3.2.1 Klasický terorismus.....	22
3.2.2 Sebevražedné útoky	23
3.2.3 Chemický, biologický a jaderný	23
3.2.4 Počítačový terorismus (kybernetický).....	24
3.3 Boj proti terorismu v EU	31
3.3.1 Prevence	32
3.3.2 Ochrana	32

3.3.3	Pronásledování	33
3.3.4	Reakce	33
3.3.5	Protiteroristické jednotky	36
3.4	Světové protiteroristické jednotky	36
3.4.1	USA	36
3.4.2	Velká Británie	37
3.4.3	Francie	37
3.4.4	Česká Republika	38
3.4.5	Další světové protiteroristické jednotky	38
4	Strategie ČR pro boj proti terorismu	38
4.1	Rozdíl mezi terorismem a válkou	39
5	Globalizace	40
5.1	Pozitivní dopad globalizace	41
5.2	Negativní dopad globalizace	41
5.3	Budoucnost globalizace	41
5.4	Globální hrozby	42
5.5	Globální terorismus	43
5.6	Dopad terorismu na procesy globalizace	44
6	Teroristické organizace a jejich „nejslavnější útoky“	46
6.1	Al-Káida (al-Qaeda)	46
6.2	IG- Islamic Group (Gamá al-Islamija)	47
6.3	BR (Brigate Rosse)	47
6.4	JRA (Japonská rudá armáda)	48
6.5	Islámský stát (ISIS)	48
6.6	Euskadi ta Askatasuna	49
6.7	Boko Haram	49
6.8	PAGAD	50
7	Teroristické útoky	50

7.1	Útoky v Rusku.....	50
7.2	Masakry v Alžírsku	51
7.3	Genocida ve Rwandě.....	51
8	Stále hledání teroristé.....	52
8.1	Daniel Andreas San Diego	52
8.2	Abdul Rahman Jásín.....	52
8.3	Ayman al.Zawahiri	53
8.4	Ali Atwa	53
8.5	Joanne Deborah Chesimard.....	53
9	Výzkum.....	54
9.1	Metodika.....	54
9.1.1	Metodika sběru dat.....	54
9.1.2	Technika sběru dat	54
9.1.3	Výzkumný soubor	54
9.1.4	Realizace výzkumu	54
9.1.5	Analýza dat.....	55
9.1.6	Etika výzkumu	55
9.1.7	Výsledky	56
9.2	Vyhodnocení a diskuze k výzkumu.....	63
	Závěr	66
	Seznam použitých zdrojů	67
	Seznam zkratek	69
	Přílohy.....	71

Úvod

Jakákoli diskuze o terorismu musí začínat pokusem o definici tohoto problému. Stejně jako v případě většiny otázek v politice, odpověď na otázku, co je terorismus, je častá a kontroverzní.

Terorismus přestal být záležitostí jedince, nebo malé skupiny, ale stal se mezinárodním, dobře organizovanou hrozbou, která za sebou nemá jednotlivce, ale armády a snahu uškodit celému světu.

Terorismus se vyznačuje obrovskou schopností související s politickým rozvojem, s vývojem technologií i základního lidského poznání s možností přístupu k prostředkům, jejich využitím lze ohrožovat a vydírat okolní svět. Ukazuje se, že v souvislosti s terorismem lze změnit běh sociálního, ekonomického a politického vývoje. Pro řadu organizací a nedemokratických chudých zemí, se pak terorismus stal efektivním nástrojem pro prosazování vlastních zájmů ve střetu se silnějšími protivníky

Terorismus je jedním z největších problémů, který svírá všechny státy a kultury už od nepaměti. Jeho hlavním jevem je násilí. V tomto smyslu lze násilí chápat jako fenomén lidského vývoje a přirozenou součást lidského chování. Má nespočet podob, které jsou podmíněné ekonomickými, politickými, sociálními, náboženskými, historickými, právními a dalšími situacemi, ve kterých se člověk ocitá. Vraždy a únosy politických či diplomatických představitelů, zajímání rukojmí, výbuchy bomb, masakrování nevinných lidí a únosy letadel znepokojují a straší každý den celý svět. Nikdo nikdy neví co se může stát jelikož se převážně jedná o sice předem naplánované a cíle předem označené akce, ale jejich zjištění a snaha o zabránění je ve většině případech prakticky nulová.

Jak řekl Marcus Tullius Cicero „ *Nesprávné jsou ty války, které se podnikají bez příčiny*“

Terorismus je propočítané a cílevědomé použití násilí nebo hrozby násilí, které je převážně cíleno na nezúčastněné osoby, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské a ideologické cíle.

Terorismus zahrnuje řadu kriminálních zločinů, které jsou pouze symbolické, a jsou používány k dosažení jiného cíle, než na které je kriminální čin zaměřen.

Hlavním faktorem, díky které se terorismus dostal na celou světovou scénu je globalizace. Díky volnému pohybu osob, informací, peněz a materiálu mají teroristé k dispozici široké spektrum nových způsobů nejen jak provádět útoky, ale také jak šířit strach a získávat informace.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem bakalářské práce bude charakterizovat pojem globalizace a jeho spojení ve smyslu s terorismem činným v jejích procesech. Vedlejším cílem bude analyzovat dokumenty v boji proti terorismu ať už v ČR, EU nebo i jiných zemích významných v tomto problému

Hlavním cílem této bakalářské práce je definovat základní definice terorismu a jeho rozdělení působnosti, hlavně v mezinárodním okruhu. Zjistit jaké metody teroristé používají a jaké jsou hlavní motivy jejich jednání. Souvislost globalizace s terorismem a metody boje Evropské unie a dalších států.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V rámci teoretické části je popsána historie a vznik terorismu jako takového. Obsahuje základní typologii terorismu a jeho charakteristické prvky, mezi které patří protiprávnost, násilí, strach, mezinárodní prvek a publicita. Jsou zde popsána rizika, které s sebou terorismus nese a jaký způsobem proti nim svět bojuje. V závěru teoretické části jsou vypsány výhody a nevýhody globalizace a její spjatost s terorismem.

Praktická část je tvořena seznamem různých teroristických organizací, jejich činy a dosud hledaných teroristických činitelů. Závěr praktické části tvoří dotazníkové šetření, ke kterému bylo zařazeno 7 otázek pro širokou veřejnost. Tyto otázky se vztahují k zjištění, zda si občané myslí, že se může terorismus dotknout i jich a jestli se cítí v České republice bezpečně.

Tímto způsobem bude zjištěn ucelený přehled o doposud hrozícím nebezpečím a zjištění co vše se odehrálo v historii a čeho bychom se mohli vyvarovat.

2 Terorismus

Jeden z nejpálčivějších problémů současného světa je právem zařazován v učebnicích společenských věd do kapitol o globálních problémech světa. Z lokálních teroristických útoků a aktivit se během 20. století stal patrně největší bezpečnostní strašák v drtivé většině myslí nás všech o obavách na státní úrovni nemluvě. Definovat pojem je i dnes velmi složité, o což se pokoušejí odborníci a myslitelé už pár set let. Jde o tom, že terorismus je ve své podstatě projevem agrese a nenávisti vůči několika prvkům jako jsou státy, vlády, organizace, společnosti, skupiny a náboženství.

Termín terorismus pochází z latinského pojmu „teror“ či „*terroris*“, odvozeného od „*terrere*“, což je významy pro velký strach a sloveso hrozit.,

Podle Maxmiliána Strmínský, terorismus představuje politicky motivovanou a zdůvodňovanou metodu (způsob boje, strategie) víceméně systematického používání násilí (nejčastěji ozbrojené násilí). Cílem těchto útoků je dosažení psychologického útoku. Tudíž je důležité, aby se o činu vědělo a dostal se i do okruhu dosahu dále než jen k přímému svědkovi útoku či jeho efektu.

Fyzický následek je až druhořadý.¹

Na rozdíl od vojenských jednotek útočí teroristické skupiny bez předchozího vyhlášení války a jejich příprava probíhá skrytě. Je velmi složité tyto přípravy postřehnout, nebo dokonce přerušit.

Zasažené státy jsou v roli napadeného a vydíraného objektu. Veřejné mínění je zaskočeno a šokováno.²

2.1 Historie terorismu

Po celou dobu naší existence je příznačné, že musíme snášet přítomnost zla. Sotva skončené 20. století nám zůstane v paměti hlavně neustálými válkami a genocidami. Je tedy smutné, že začátkem nového století tato tradice neskončila.

2.1.1 Starověk

Dlouho předtím, než se záměrné vojenské útoky na civilisty za účelem ovlivnění politického chování státu a jejich vůdců začaly nazývat *terorismus*, měla tato technika řadu jiných názvů. Od dob římské republiky po osmnácté století se hovořilo a tzv. *ničivé válce* či *trestné válce*.

¹ PIKNA Bohumil, *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*, Praha: Linde, 2006. s. 25.

² EICHLER Jan, *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*, Praha: Portál, 2009. s. 159.

Zatímco mnohá vojenská tažení Říma byla opravdu podnikána jako trest za vzpouru nebo zradu, jiné ničivé akce vycházely ze snahy vzbudit u nově podmaněných národů strach z moci Říma a tím (alespoň si to tak Římané mysleli) odebrat domorodým vůdcům jakoukoliv podporu.³

Na příkladu Říma nalezneme snad všechny obměny války proti civilistům. Podobně jako mnoho jiných velmocí a říší které přišly poté, se Římané věnovali hrabivější a méně vlídné politice., která je nespočetněkrát přivedla k zničení veškeré bezpečnosti a stability, které zplodil jejich génus. Především to byl vyhlášený sklon se mstít. Nejznámějším příkladem je Kartágo. Dlouhá léta vedla Římská říše válku s Kartágem a jejich vůdcem Hannibalem, jehož přepady a tažení do Itálie vyvolávali v jeho protivnících krvežíznivou nenávist a pocit zranitelnosti. Tento pocit vedl Římany až do Kartága, které se jim podařilo obsadit a to nejen kvůli vydrancování města, ale k jeho úplnému zničení. Srovnání Kartága se zemí bylo tím nejextrémnějším, co se v té době stalo. Nejen úplné zničení domova nepřátel, ale i mnoha tamějších lidí. Při tomto konání zasadily nemálo semínek vlastního konečného pádu.⁴

2.1.2 Středověk

Řím dal světu dva velké vojenské odkazy, jež spočívají v tom, že k válčení nejsou zapotřebí žádná velká ospravedlnění než schopnost nashromáždění síly a že k zacházení s civilisty není zapotřebí menší tvrdosti než s vojáky. Tyto tradice pak prokázaly svoji houževnost i v době vzniku dvou celosvětových náboženství, jež měla stát na základech morálky, soucitu, milosrdenství a lásce. Takové hodnoty jsou v naprostém rozporu s násilím a útoky na civilisty, o hromadění bohatství nemluvě. Křesťanství i islám se však touto cestou vydali, jakmile se jim podařilo zvednout se z prachu sektářství a ještě překvapivě nevyvíjeli téměř žádnou snahu o změnu tohoto zavedeného chování.

V momentě, kdy obě náboženství nashromáždila armády, aby za pomoci násilí šířila svá poselství, zjistila, že zavedená římská taktika je přímo stvořená pro

³ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. s. 20-27.

⁴ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. s. 20-27.

prosazování jejich cílů a zájmů. Obě náboženství dokonce překonala míru krutosti zavedenou Římany.⁵

2.1.3 Novověk

Zárodek nového modernějšího vedení boje vyděsil tehdejší pozorovatele, jelikož se kvůli žoldněrům vytráceli rytířské hodnoty a patriotismus. Také se změnily válečné způsoby – bitvy probíhaly po menší časový úsek za menších ztrát na životech, protože cílem nebylo pobít vše živé, ale zajmout nepřítele, kterého se pak dalo vyměnit za slušné výkupné. Navíc válka začala být brána jako něco, co má za cíl vítězství a ne destrukci a hlavně něco, v čem se mají angažovat vojáci z povolání. Civilisté by neměli být do bojů angažováni, protože se jich to netýká.

Bohužel se tato pokrokovost neudržela v důsledku reformačních válek během 16. a 17. století. Pro tyto války byl typický návrat ke středověkým krveprolitím, dokonce jejich překonání v důsledku nových zbraní, překonaného vojenského myšlení a pokroku vojenské technologie.

Největším a nejkrvavějším konfliktem se však bezesporu stala třicetiletá válka v letech 1618 – 1648, která kromě toho, že změnila mapu Evropy po politické stránce, tak také za sebou zanechala přes 8 milionů lidí, většina z nich bylo právě civilistů.⁶

2.1.4 Terorismus moderní doby

Ve 20. století byly vytvořeny extrémně teroristické státy – Německo a Sovětský svaz. Ničení v masovém měřítku se stalo podstatou nacistického Německa. Ničení v podobě dokonalého odstranění vnitřního i vnějšího nepřítele. Německá válečná mašinerie byla vyústěním dvou historických jevů. Zaprvé fantastický přístup k lidskému životu, který svojí inspirací sahal až do středověku a za druhé první světovou válkou ozkoušený a ve druhé světové válce k dokonalosti dotažený blitzkrieg.

Adolf Hitler se však nikdy úplně neztotožnil s touto vojenskou taktikou, naopak ho plně charakterizoval spíše teror.

⁵ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. s. 28-30.

⁶ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. s. 31-36.

Poprvé svoji taktiku teroru proti civilnímu obyvatelstvu vyzkoušel při snaze o dobytí Británie v letech 1940 – 1941 a hlavně při útoku na Sovětský svaz od roku 1941. Jeho představa byla velmi prostá, a sice zabít všechny nepoužitelné civilisty v koncentračních táborech nebo v jiných zařízeních na nucené práce.

Dalším nejmodernější snahou o vítězství bylo bombardování. Někteří letečtí důstojníci dokonce měli nařídáno bombardovat ne přímo lidské cíle, ale hlavně průmyslové budovy a velké objekty. Rozkaz samotného Winstona Churchilla, který doslova prohlásil, že nálety mají za cíl „způsobit nepříteli co nejvíce popálenin a krvácení“.

Američané použili za druhé světové války zase neskutečnou lhostejnost ke všem civilním obyvatelům a to především shobením atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki. Podobný případ teroru jsem popisoval se Starověké formě terorismu a to úplné vyhlazení města Kartágo.⁷

2.2 Typologie terorismu

Existuje mnoho rozdělení terorismu. Typy teroristických skupin se dělí podle jejich pole působení

2.2.1 Etnický nacionalistický terorismus (ETA)

Historicky je nacionalismus relativně mladý fenomén, ale o to silnější. Někteří historici tvrdí, že nacionalismus zavinil obě světové války.

Skupiny, které používají terorismus za účelem dosažení nacionalistických cílů, chtějí obvykle svrhnout vládnoucí elitu. K těmto úkonům používají metody paniky, zastrašování a nahánění hrůzy nejširší veřejnosti.⁸

K vedení nacionalistické teroristické kampaně stačí několik jedinců. Hlavní je nenávisť vůči vládnoucímu režimu a oblíbenost u národa, za jehož reprezentanty se prohlašují.⁹

⁷ CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. s. 117-126

⁸ SVOJKA & spol. Světový terorismus encyklopedie, Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 187.

⁹ SVOJKA & spol. Světový terorismus encyklopedie, Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 187

Jednou z takových nacionalistických skupin byla např. IRA. Irská republikánská armáda, která se snažila o odpojení Irska od Velké Británie. IRA působila jak v samotném Irsku, tak i v Británii. Hlavním cílem v Irsku byli příslušníci bezpečnostních sil, které měli za vojáky okupační armády.

Na druhou stranu v Británii organizace prováděla atentáty na nákupní střediska a obchodní domy za účelem ovlivnit obyvatele proti vládní politice o udržení Severního Irska součástí Británie.¹⁰

2.2.2 Kriminální terorismus (Italská mafie)

Jedná se původně o organizovaný zločin v daném státě. Cílem těchto skupin není propagace jakési ideologie či postoje, ale realizace kriminální činnosti. Kriminální terorismus bývá páchan hlavně kvůli zajištění finančních prostředků prostřednictvím nelegálních aktivit (obchod s drogami a zbraněmi či vybírání výpalného)

Tento druh terorismu je hodně rozšířen v Mexiku a Jižní Americe, kde se do tohoto aspektu hlavně kvůli nedostatku práce a chudobě zapojili i obyčejní lidé.¹¹

2.2.3 Regionální terorismus

Tento druh terorismu reprezentuje v dnešní době kuriózní formu státního působení na své obyvatelstvo. V tomto chápání se tak nejedná pouze o teroristické úderý vedené proti jednomu státu, ale státní terorismus chápeme jako formu státního negativního působení proti svému obyvatelstvu na základě principu teritoriality. V případě porušení základních principů a zásad, na kterých stát funguje a je založen, dochází k terorizování obyvatel dotčeného území. Stát se posléze sám dopouští páchání trestných činů, porušování zákonem chráněných hodnot a zájmů¹²

3 Mezinárodní terorismus

Pojem mezinárodní terorismus nebyl dosud definován v žádném mezinárodněprávním dokumentu ani žádným z orgánů Organizace spojených národů či mezinárodní vládní organizace.

¹⁰ SVOJKA & spol. Světový terorismus encyklopedie, Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 188-189.

¹¹ SVOJKA & spol. Světový terorismus encyklopedie, Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 190-193.

¹² SVOJKA & spol. Světový terorismus encyklopedie, Praha: Svojtka & Co., 2001. s. 202-203.

V obecné rovině je teroristické chování takové protiprávní jednání (násilí, vražda apod.), které podle vůle pachatele nebo pachatelů směřuje k zastrašení. Tímto chováním k ovlivnění jednání subjektů fyzicky odlišných od přímých obětí, a to určitým způsobem (vraždu jako samotnou nepovažujeme jako teroristický čin, zatímco atentát sledující specifický záměr takovým činem je)

Definováním mezinárodního terorismu, tedy terorismu s mezinárodním prvkem je stanovisko, k němuž došlo Parlamentní shromáždění Rady Evropy ve svém doporučení z roku 1999 (č. 1426): „Teroristický čin je jakýkoliv trestný čin spáchaný jednotlivci či skupinami uchylujícími se k násilí nebo hrozcími jeho použití proti státu, jeho institucím, obyvatelstvu obecně či konkrétním jednotlivcům, který je motivován separatistickými snahami, extremistickými ideologickými koncepcemi či fanatismem nebo se zakládá na subjektivních a iracionálních pohnutkách a jehož cíl spočívá ve vystavení veřejné moci, některých jedinců či společenských skupin nebo obecně veřejného mínění atmosféře strachu.“¹³

3.1 Charakteristické prvky

Od druhé poloviny 20. století přibývá na intenzitě terorismus skupin nebo jednotlivce, jejichž činnost stát nekontroluje či nepodněcuje. Mluvíme-li tedy o individuálním nebo skupinovém terorismu, můžeme oba pojmy zastřešit jedním termínem „Mezinárodní terorismus“¹⁴.

Prvek internacionalizace, hlavní pro současný terorismus, se projevuje různými způsoby:

- ratione personae – pachatelé nebo oběti mohou mít státní příslušnost různých států
- ratione materiae a ratione loci – příprava akcí, jejich provedení či následné útoky se mohou týkat různých zemí.

Podle výroku Antoina Sottile „Aby terorismus byl mezinárodní, je třeba, aby se cíl, prostředky, terorista, oběť, účinky, příprava a spáchání aktu týkaly různých států. V každém případě je nutné, aby se jeden z těchto prvků odlišoval od ostatních.“¹⁵

¹³ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 17.

¹⁴ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 19.

¹⁵ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 19-20.

Způsobů, jak do teroristické činnosti vstupuje mezinárodní element je více.

- Terorista může fyzicky napadnout občany státu (jehož je příslušníkem), v zahraničí. Jestliže je oběť ve vztahu ke státu, na něhož má být vykonáván nátlak cizincem, vzniká tak další zahraniční prvek. Stalo se tak např. v případě únosu skupiny amerických občanů a vraždy policisty příslušníky ustašovské skupiny ve Spojených státech amerických 10. 9. 1976. Cílem bylo kompromitovat Jugoslávii.
- Terorista může zaměřit svůj čin i na území státu, jehož je pachatel příslušníkem, ale oběť cizincem. Příkladem jsou únosy diplomatických představitelů cizích států s cílem donutit domácí vládu k ústupku.

Teroristická akce může směřovat i proti organizovanému seskupení států, které se sdružují za určitým účelem. Jako příklad lze uvést únos v sídle Organizace zemí vyvážejících ropu (OPEC) ve Vídni dne 21. 12. 1975.

Dnešní teroristé se spíše zaměřují na rozsáhlost a nejširší dopad svých akcí. Jde o to, aby zasáhli nejen stát, v němž akci uskuteční, a její občany, ale i občany ostatních států a tím narušit vztahy mezi státy a vyvolat mezi nimi roztržky. Snaží se podrýt každodenní ekonomickou a společenskou aktivitu a vytvářet klima nepřátelství.¹⁶

3.1.1 Protiprávnost

Základním prvkem pro kvalifikování mezinárodního terorismu je protiprávnost. V případě mezinárodního terorismu bude násilný čin porušením vnitrostátního trestního práva. Protiprávní akce nemá zanechat následky jen u její oběti, ale má především působit na další subjekty.

V dnešní době existuje řada protiteroristických smluv, které se staly součástí vnitrostátních právních řádů. Všechny smlouvy o projevech mezinárodního terorismu se pohybují v rovině trestněprávní odpovědnosti jednotlivců.

Jestliže je organizovaná skupina připravována, vyzbrojena či najata státem, jedná se z hlediska státu o mezinárodní zločin, za který je zodpovědný „domovský“ stát.

Pokud trestný čin spáchá soukromá osoba, která není v postavení státního orgánu nebo nejedná za konkrétní stát, měl by mít tento stát zájem na jejím potrestání.

¹⁶ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 19-21.

Mnohem složitější je situace, kdy je terorismus projevem aktivit organizované skupiny, se kterou nemá stát nic společného. Právě toto je nejčastějším příkladem terorismu, protože terorismus se vyznačuje kolektivní organizací.

Protiprávnost může vycházet z různých podnětů:

- Ideologických
- Nacionalistických
- Náboženských
- Ultrapravicových názorech¹⁷

3.1.2 Násilí

Nejvíce zjevným rysem terorismu je násilí nebo hrozba jeho použití na civilistech. V praxi se jedná o použití fyzické síly či použití bojových nebo technických prostředků k usmrcení, způsobení zranění, zbavení svobody nebo způsobení škody.

Pachatelé využívají prostředky vražedných a ničivých účinků, což mohou být i materiály chemického a biologického původu, které jsou zakázány „Ženevským protokolem o zákazu chemických a bakteriologických zbraní“ (1925).

Hlavním rysem teroristických činů je brutalita a bezohlednost. Použité prostředky jsou ale ve velkém nepoměru s dosaženými výsledky. Například únosům letadel při náletech na Světové obchodní centrum v New Yorku a Pentagonu stačil jen kapesní nůž. Tyto extrémní a těžko předvídatelné násilné útoky obětí většinou nečeká a nemá možnost se bránit.

Teroristé se spoléhají na překvapivost a neočekávanost násilí a zaměřují se na jeho nejdramatičtější následky. Tím chtějí dát najevo svou převahu a slabost a zranitelnost protivníka.¹⁸

3.1.3 Strach

K dalším hlavním rysům terorismu patří hrůza a strach, který se spojuje s terorismem a odlišuje ho od činů neteroristické povahy.

¹⁷ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 21-23.

¹⁸ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 23-25.

Vyvolání strachu se používá, aby si teroristé snadněji vynutili své požadavky. Násilí vyvolává u lidí strach, kdy největší centrum strachu je v místě, kde k teroristickému činu došlo, s rostoucí vzdáleností sice strach pomalu mizí, ale i tak je ve vědomí všech lidí kvůli publikaci.

Lidé skoro ve většině zemí žijí ve svobodném prostředí. Ubránit se někomu kdo toto prostředí chce porušit nebo zneužít je velice obtížné. Teroristé totiž neútočí v nějaký určitý čas nebo na určitém místě nebo na místech které je policejně nebo vojensky zabezpečeno, ale tehdy když to nikdo nečeká. Jejich akce je zásahem do běžného každodenního života. Zasahují v místech, která slouží k rekreaci lidí z různých zemí, a vyvolávají strach, který může mít i sekundární dopad prostřednictvím ekonomických ztát v oblasti cestovního ruchu.

Panika a strach ovlivňují naše chování. Většina událostí, na které obyčejní lidé nejsou zvyklí a připravení v nás mohou probudit paniku.¹⁹

3.1.4 Mezinárodní prvek

Pro mezinárodní terorismus je hlavní mezinárodní charakter. U pachatele je zapotřebí zkoumat jeho občanství, občanství oběti, místo kde se čin plánoval a připravoval a naposledy místo provedení útoku a místo útěku pachatele.

Nejčastěji se stává, že oběti teroristických útoků mají různá občanství. Teroristé vyhledávají místa, kde se v jednu chvíli setkávají lidé různých států. Jsou jimi civilní letadla či lodě, hlavní vlaková nádraží, kasina, kavárny a turisticky atraktivní místa.

Za předpokladu, že útok nebyl směřován na osoby jako takové, ale na věci movité či nemovité, můžeme i na tento akt nahlížet jako na útok s mezinárodním prvkem z hlediska v souladu s vlastnickými právy vážící se k těmto věcem.²⁰

¹⁹ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005.s. 27-31

²⁰ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005.s. 25-27.

3.1.5 Publicita

Posledním a hlavním znakem terorismu je publicita. Jedná se o provokativní faktor celé násilné akce. Publicita umožňuje teroristům vejít v širokou známost.

Je velice problematické zajistit na straně jedné svobodu projevu a právo na informace v souladu s Listinou základních práv a svobod, ale na straně druhé média, která informace podávají, by je měla uvádět jen po určitou dobu a takovým způsobem, ale terorismu nepomáhaly. Měla by být dodržována zpravodajská etika.²¹

3.2 Rizika terorismu

Rizika teroristických útoků můžeme rozdělit do několika kategorií.

3.2.1 Klasický terorismus

Charakteristika klasického terorismu je zachycena v dokumentu „Společný postoj Rady EU o uplatnění zvláštních opatření k boji proti terorismu“, ze dne 27. prosince 2001 (931/2001 SZBP)

Teroristický skutek je zde popsán jako soubor různých činů, které mohou svou podstatou omezit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. Jedná se o skutky, které mají:

- Zastráhit obyvatelstvo
- Přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků
- Destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury státu nebo mezinárodní organizace. To pomocí únosů, útoky na psychiku obyvatel nebo usmrcováním.²²

Tyto metody jsou neustále zdokonalovány a teroristé využívají nových technických pomůcek – letecká doprava (únos letadel), mobilní komunikační prostředky (nálože odpálené mobilními telefony), dopravní prostředky (auta s výbušninami), internetové stránky (záznamy poprav na internetu).

²¹ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005.s. 32.

²² HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. s. 42-45.

Mezi klasické metody terorismu můžeme také zařadit útoky na umělecké památky v galeriích, poškozování provozuschopnosti vozidel, šíření zmatku, poplašné zprávy vedoucí k chaosu, při kterém dojde ke zranění či ušlapání lidí.²³

3.2.2 Sebevražedné útoky

Sebevražedné útoky se za poslední dobu ukázaly jako taktická výhoda pro teroristy. Pro teroristické skupiny tak odpadá složitá příprava od naplánování až po únikovou cestu. Oproti tomu pro policii a speciální složky je možnost za bránění útoku a dopadení útočnicka velice malá. Díky tomu roste bezpečnost teroristické organizace, ze které útočník pochází. Útoky jsou velice účinné a přesné, protože útočník může svůj úkol provést ve správný okamžik, na který může čekat i hodiny. Tento čin má obrovský dopad na psychiku obyvatel, záchranářů a celou společnost. Nejčastějším druhem sebevražedných útoků jsou teroristé s přidělanou výbušninou k tělu. Tito teroristé nejsou žádní psychicky labilní lidé, ani nevzdělaní či společností nepotřební. Jsou to obyčejní lidé, kteří věří, že jsou mučedníci a tím co udělají, pomůžou dosáhnout cíle organizace.²⁴

3.2.3 Chemický, biologický a jaderný

Chemický terorismus používá k útokům toxické látky. Jejich účelem je usmrcení nebo poškození zdraví napadené osoby či skupiny osob. Ve světě je asi kolem stovky různých otravných látek. Dále se může použít až tisíce chemických látek, které se běžně používají v průmyslu.

- Nervově paralytické látky (sarin, soman, látka VX)
- Dusivé látky (forgen, disforgen)
- Obecně jedovaté látky (kyanovodík, chlorkyan)
- Zpuchýřující látky (yperit, dusíkový yperit, lewisit)

Látky v těchto skupinách dokážou usmrtit v souvislosti a druhem a množstvím a to v rádech několika minut, dnů nebo i týdnů. Mohou zkrátit život anebo zanechat trvalé následky.

- Dráždivé látky (látky slzné- chlorbenzalmalondinitril a látky dráždivé dýchací cesty – adamsit)
- Látky s účinkem na psychiku (LSD, látka BZ-3-Chinuklidinyl benzilát)

²³ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. s. 42-45.

²⁴ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. s. 49-51.

Tyto látky dočasně zneschopní smysly, ale mohou také zanechat trvalé následky na zdraví.

Biologický terorismus představuje riziko v šíření biologických materiálů závisících na schopnosti rozmnožit se v napadených osobách, zvířatech a rostlinách. Biologickou zbraň v terorismu používají pomocí rozprašovacích zařízení, jemných prášků, různých druhů hmyzů a poštovními zásilkami.²⁵

Jaderný terorismus může být v dnešní době velkým a nejničivějším rizikem jelikož mají velký rádius výbuchu. Zde hrozí použití buď ukradených jaderných hlavic, improvizované sestavení jaderné zbraně nebo použití radioaktivního materiálu.

Použití jaderných zbraní teroristy je ale málo pravděpodobné, jelikož skladování a ochrana těchto materiálů je velice dobře zabezpečena a chráněna ústředními orgány. Navíc je jaderná výbušnina velice drahá. Pro sestavení jaderné výbušniny je zapotřebí získání kvalitního štěpného materiálu.

Na rozdíl oproti tomu radiologický terorismus využívá pouze radioaktivní odpad, například plutonium, kobalt, cesium ve spojení s obyčejnou výbušninou může vyvolat dlouhodobou radioaktivní kontaminaci. Ale i zde platí, že jaderné elektrárny bezpečně skladují radioaktivní odpad v nádržích ze silného betonu vyztuženého ocelí, tudíž není lehké se k němu jak dostat.²⁶

3.2.4 Počítačový terorismus (kybernetický)

Tento druh teroristického útoku lze definovat „Je to zneužití počítačových technologií proti osobám nebo majetku za účelem vyvolání strachu, vydírání nebo vymáhání ústupků, proti vládním institucím nebo civilní populaci, popřípadě jejich segmentů, pro podporu politických, ekonomických nebo sociálních cílů, zaměřené na informační systém používaný cílovým objektem“.

²⁵ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. s 45-49.

²⁶ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. 46-49.

Jsou to techniky, které používají tzv. „hackeri“ kteří jsou schopni vyřadit rozvod elektrické energie a zajistit tak prostředí bez elektřiny na území regionu, nebo proniknout do systému, který řídí určitý prvek kritické infrastruktury.

Počítačový terorismus má výhody pro teroristické skupiny jelikož:

- Může být veden prakticky z kteréhokoliv místa na světě
- Je anonymní
- Je levnější (stačí počítač a připojení k mobilní síti)
- Je složité ho předvídat
- Neexistují žádné bariéry (celnice, kontroly)
- Má tendenci ovlivňovat více lidí
- Existuje mnoho cílů, na které se mohou zaměřit (systémy vlád, společností, jednotlivců)

Využívají se především dvě metody použití. Jednou z nich jsou cílem útoku informační technologie, kde jsou cílem informační systémy a systémy na něm závislé.

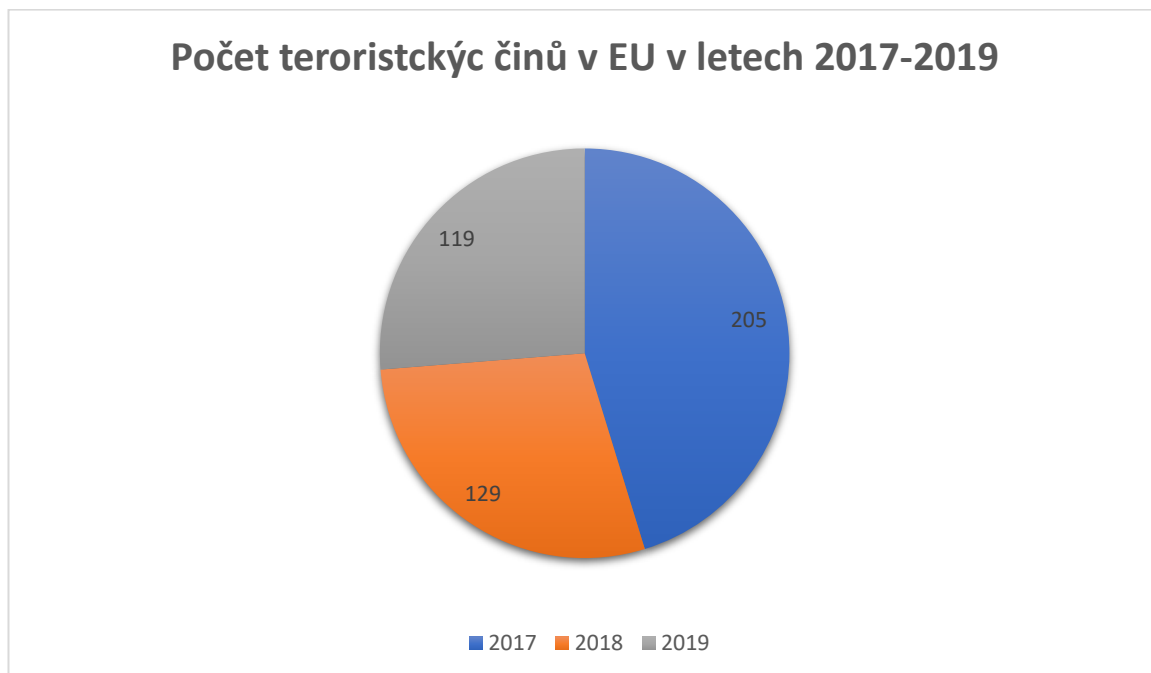
Druhou metodou je, že jsou informační technologie využívány jako nástroj manipulace a zneužití cizích dat k jejich změně nebo krádeži.

K útokům jsou nejčastěji využívány viry. Viry jsou speciální programy, které mohou být připojeny na nějaký jiný program a díky tomu mohou zničit data, poškodit nebo je měnit. Mohou degradovat funkce operačního systému.

Podle jejich využití je lze rozdělit do několika skupin:

- **Logical bombs** – Jsou to programy tajně vložené do aplikací nebo operačního systému k provádění destruktivních operací
- **Trojan horses** - Programy které narušují bezpečnost operačního systému a ztěžují práci uživateli PC
- **Worms** - Tyto viry se šíří díky e-mailům
- **Mocking bird** – Je to druh softwaru, díky kterému může dotyčný sledovat činnost uživatele a získat jeho identifikační jméno i heslo
- **Back door** – Software, který hledá slabá místa v zabezpečení
- **Metoda zahlcení serveru** – Tato metoda způsobí zhroucení serveru a určité webové stránky
- **Spyware** - Nástroj na špehování, prostřednictvím kterého můžeme získat jméno, heslo uživatele, jeho aktivity, telefonní čísla²⁷

²⁷ HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. s. 51-53.

28

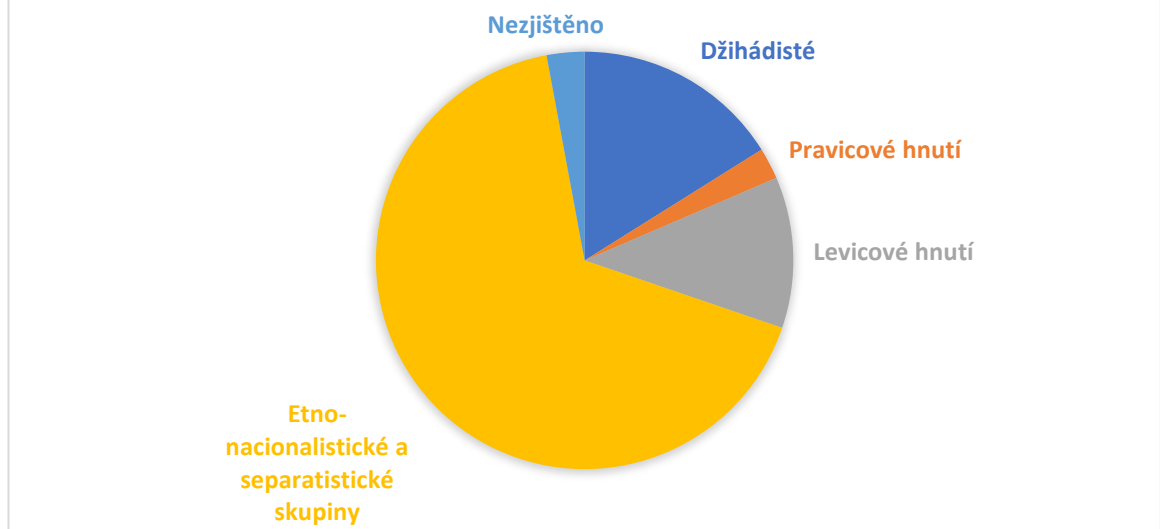
Graf 1 Počet teroristických činů 2017-2019

V roce 2017 se v Evropské Unii zaznamenalo 205 teroristických útoků. K tomuto číslu se pomalu přihlásilo nebo bylo zjištěno, že za nimi stojí různé organizace.²⁹

²⁸ European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home / Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>

²⁹ Tamtéž

TERORISTICKÉ ÚTOKY PROVÁDĚNÉ SKUPINAMI V ROCE 2017

30

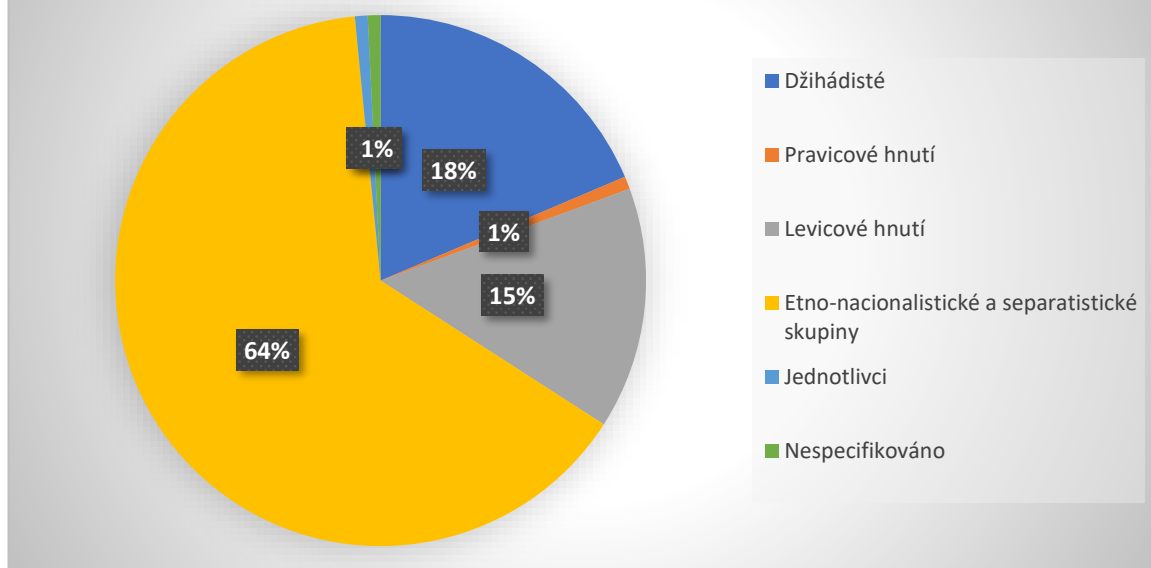
Graf 2 Teroristické útoky skupin v roce 2017

- Džihádisté způsobili 33 útoků
- Pravicové skupiny se přihlásili k 5 útokům
- Levicové skupiny 24 útoků
- Etno-nacionalistické a Separatistické skupiny 137 útoků
- Nespecifické nebo nezjištěné skupiny 6 útoků ³¹

³⁰ European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home / Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>

³¹ Tamtéž

Teroristické útoky provedené v roce 2018

32

Graf 3 Teroristické útoky skupin v roce 2018

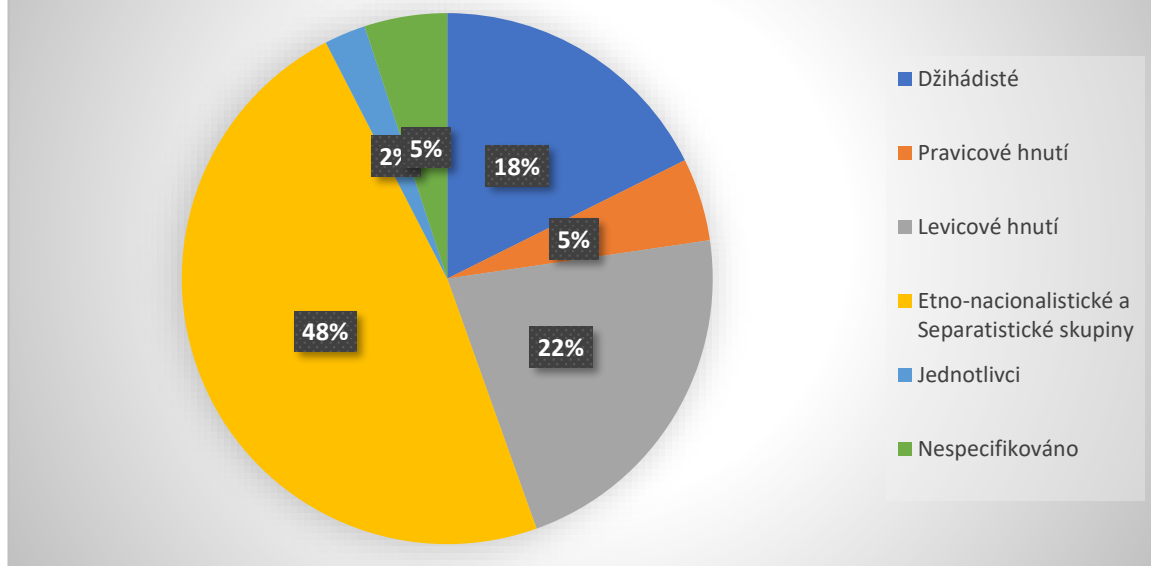
V roce 2018 se stalo na území Evropské unie 129 teroristických činů.

- Džihádisté způsobili 24 útoků
- Pravicové skupiny 1 útok
- Levicové skupiny 19 útoků
- Etno-nacionalistické a Separatistické skupiny 83 útoků
- Nespecifikované nebo nezjištěné skupiny 1 útok
- Útoky jednotlivců mají na svědomí 1 útok³³

³² European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home | Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>

³³ Tamtéž

Teroristické útoky provedené v roce 2019

34

Graf 4 Teroristické útoky skupin v roce 2019

V roce 2019 bylo na území EU celkem 119 teroristických útoků.

- Džihádisté způsobili 21 útoků
- Pravicové skupiny 6 útoků
- Levicové skupiny 26 útoků
- Etno-nacionalistické a Separatistické skupiny 57 útoků
- Nespecifikované nebo nezjištěné skupiny 6 útoků
- Útoky jednotlivců mají na svědomí 3 útoky³⁵

³⁴ European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home / Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>

³⁵ Tamtéž

Tabulka s počtem teroristických činů v zemích EU

Tabulka 1 Počet teroristických činů v zemích EU v roce 2019

Název státu	Počet teroristických činů
Velká Británie	64
Itálie	29
Francie	7
Řecko	4
Německo	3
Španělsko	3
Nizozemsko	2
Česká republika	2
Dánsko	2
Polsko	1
Belgie	1
Bulharsko	1

36

³⁶ European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home / Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>

3.3 Boj proti terorismu v EU

Teroristické útoky, ke kterým v posledních letech docházelo, dále ukazují na potřebu úsilí celého mezinárodního společenství v boji s touto hrozbou.

V boji s globálními teroristickými organizacemi nepostačuje národní či regionální odpověď. Celosvětovou životně důležitou otázkou se tak stává spolupráce, zejména při snaze o eliminaci teroristických hrozeb ještě před hranicemi EU a ČR.

Pozitivní přístup České republiky k mezinárodní spolupráci v této oblasti je tak nejen známkou solidarity s ostatními členy světového společenství, ale i zásadním příspěvkem ke zvýšení bezpečnosti České republiky. Za standardní rozměr ohrožení lze považovat ohrožení kritické infrastruktury státu nebo vyhlídka zneužití chemických, biologických, radioaktivních látek, jaderných materiálů a výbušnin teroristy.

Stejně tak je třeba vnímat prostor, který teroristické propagandě, radikalizaci stoupců a rekrutování osob do teroristických struktur otevírají moderní informační a komunikační technologie. Popularita zneužití moderních technologií radikálními subjekty narůstá, protože se zde odráží jednoduchá rovnice „za málo peněz a s minimálním rizikem hodně škody“. Zároveň schopnost provedení teroristického útoku přímo uvnitř kyberprostoru již není pouze hrozbou budoucnosti, ale stává se realitou.

Institucí Unie, která má statut pozorovatele při pracích na specifických dokumentech Rady Evropy pro otázky terorismu a lidských práv je EUROPOL.

Komplexním dokumentem na regionální evropské úrovni je Evropská úmluva o potlačování terorismu z roku 1977 (sdělení FMZV č. 522/1992 sb.)

Tato úmluva byla podepsána členy Evropské rady a jejím cílem je zajistit aby pachatelé teroristických činů, které depolitizuje, neunikli stíhání a potrestání

Rada v roce 2005 přijala strategii EU pro boj proti terorismu s cílem bojovat proti terorismu na světové úrovni a zvýšit tím bezpečnost Evropy.³⁷

³⁷ EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

Tato strategie spočívá ve čtyřech pilířích

- 1) Prevence
- 2) Ochrana
- 3) Pronásledování
- 4) Reakce³⁸

3.3.1 Prevence

Jednou z klíčových priorit EU je řešit příčiny radikalizace a nábor teroristů. Rada za tímto účelem přijala v roce 2008 strategii EU pro boj proti radikalizaci a náboru teroristů.

S ohledem na nové jevy, jako jsou teroristické útoky páchané osamělými jednotlivci, fenomén zahraničních bojovníků a využívání sociálních sítí teroristy, byla tato strategie v červnu 2014 revidována.

Je zde snaha předcházet tomu, že se lidé budou uchýlovat k terorismu a předešlo se tím ke vzniku nových teroristických skupin.

Terorismus nesmí být nikdy ospravedlňován. Neplatí pro něj omluva nebo beztrestnost. Drtivá většina Evropanů, bez ohledu na jejich víru, odmítá extrémistické ideologie.³⁹

3.3.2 Ochrana

EU v této oblasti přijala v dubnu 2016 směrnici, která upravuje využívání údajů jmenné evidence cestujících (PNR)

Jmenná evidence cestujících (PNR) obsahuje osobní údaje, které poskytují cestující a shromažďují a uchovávají letečtí dopravci. K těmto údajům patří například jména cestujících, termíny cest, itineráře, zvolená sedadla, údaje o zavazadlech, kontaktní údaje a způsob platby.

³⁸ EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>

³⁹ Tamtéž

Směrnice o jmenné evidenci cestujících upravuje předávání těchto údajů donucovacím orgánům členských států a jejich zpracování pro účely prevence, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti⁴⁰.

3.3.3 Pronásledování

EU usiluje o to, aby teroristům zabránila v plánování a organizování akcí, a o postavení teroristů před soud.

V zájmu dosažení těchto cílů se EU zaměřila na:

- posilování schopností jednotlivých zemí,
- zlepšení spolupráce a výměny informací mezi policejními a justičními orgány,
- řešení otázky financování terorismu,
- zajištění toho, aby byli teroristé připraveni o prostředky, které využívají k podpoře své činnosti a ke komunikaci.⁴¹

3.3.4 Reakce

Čtvrtým cílem strategie EU pro boj proti terorismu je připravit se na zvládnání a minimalizace následků teroristických útoků.

Tato příprava spočívá ve zlepšování schopností zvládat následky, koordinovat reakci a řešit potřeby obětí.⁴²

Protiteroristickým koordinátorem EU je od roku 2007 Gilles de Kerchove.

Jeho úkolem je:

- koordinovat činnost Rady EU v boji proti terorismu,

⁴⁰ EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>>.

⁴¹ EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>>

⁴² EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>>.

- monitorovat provádění strategie EU pro boj proti terorismu,
- zajistit, aby EU hrála v boji proti terorismu aktivní úlohu⁴³

OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

Původně Konference pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, byla založena podpisem Helsinského závěrečného dokumentu (Helsinki Final Act) v roce 1975. Představuje největší regionální bezpečnostní platformu na světě.⁴⁴

Pro naplnění cílů OBSE se výrazně podílejí její tři instituce

- Úřad OBSE pro demokracii a lidská práva (ODIHR)
- Představitel pro svobodu médií (RFoM)
- Vysoký komisař pro národnostní menšiny.

Velmi zásadní funkci při uplatňování principů OBSE mají tzv. polní mise OBSE. Jejich prostřednictvím je OBSE aktivně přítomná v zemích, kterým mise v souladu se specifickými mandáty asistují dle jejich potřeb.

Za účelem posílení parlamentního zapojení do aktivit OBSE bylo ustanoveno Parlamentní shromáždění OBSE, do kterého jsou zapojeny delegace parlamentů ze všech účastnických zemí.

Česká republika trvale podporuje Organizaci pro bezpečnost a spolupráci v Evropě při plnění její nezastupitelné role v regionu. Trvalý zájem spolupodílet se na činnosti OBSE prokazuje ČR každoročně jako hostitelská země zasedání Ekonomického a environmentálního fóra OBSE. ČR se soustavně zapojuje do volebních monitorovacích aktivit OBSE a vysílá experty do polních misí OBSE. Svou politiku prosazuje ČR zejména prostřednictvím své mise ve Vídni..

Dokumentační středisko OBSE v Praze

V roce 2015 došlo ke změně názvu Pražské kanceláře OBSE na Dokumentační středisko OBSE v Praze. Změna názvu je součástí plánu na posílení kanceláře a změnu jejího vnímání mezi státy OBSE. ⁴⁵

⁴³ EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].

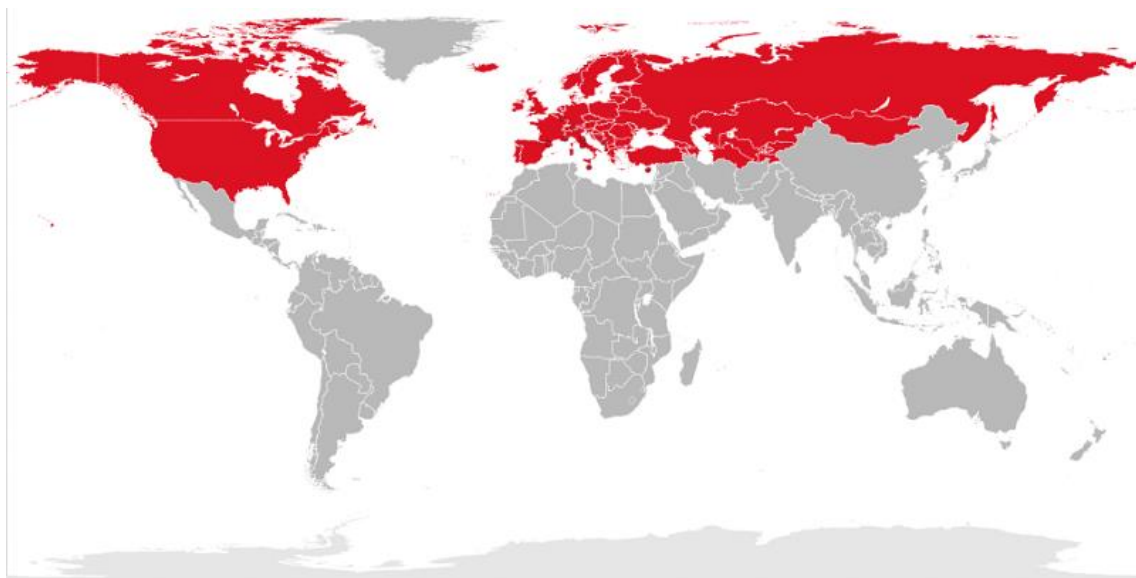
Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>

⁴⁴ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.^{302Found}[online].

Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html

⁴⁵ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.^{302Found}[online].

Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html

46

Obrázek 1 Mapa států OBSE

Komplexní přístup OBSE k bezpečnosti se odráží ve třech dimenzích aktivit

- **politicko-bezpečnostní**
- **ekonomicko-environmentální**
- **lidskoprávní.**

V jejich rámci se OBSE zaměřuje na široké spektrum témat, jako jsou kontrola zbrojení, budování opatření na posilování důvěry, řešení dlouhodobých konfliktů, lidská práva, demokratizace, vládní práva, boj proti obchodování s lidmi, rovnost pohlaví, volební monitoring, policejní aktivity, kontrola hranic, boj proti terorismu a ekonomické otázky a otázky týkající se životního prostředí.⁴⁷

⁴⁶ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.^{302Found}[online].

Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html

⁴⁷ Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.^{302Found}[online].

Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html

3.3.5 Protiteroristické jednotky

Protiteroristické jednotky jsou velice často spojovány se zvláštními jednotkami armád. Rozvoj jednotek začal v 70. letech 20 století z důvodu nárůstu terorismu. Důvodem byla potřeba efektivně bojovat s tímto fenoménem, proti kterému nestačili klasické policejní metody.

Postupně vznikaly policejní speciální jednotky, které se dělily na

- Pyrotechnické jednotky
- Speciální pořádkové jednotky – tyto jednotky byly nasazovány při demonstracích nebo při narušení veřejného pořádku

Dnes každý jistě zná pojem SWAT což byl takový prototyp dnešních zvláštních jednotek.⁴⁸

3.4 Světové protiteroristické jednotky

3.4.1 USA

Země, která se sama pasovala na tzv. světového ochránce. Byla to země hluboce dotčena teroristickým útokem a tím rozpoutala rozsáhlá protiteroristická tažení.⁴⁹

Jednou z nejznámějších protiteroristických jednotek je DELTA FORCE (1. SFOD-D) vznikla dle vzoru britské SAS. Jedná se o jednotku ze speciálních řad armády, které je svěřena odpovědnost za protiteroristické akce.

Další úřadem je FBI. Federal Bureau of Investigation je federální úřad pro odhalování a vyšetřování federálních teroristických činů, přičemž také plní úlohu kontrarozvědky. FBI úzce spolupracuje s dalším úřadem, kterým je CIA. Jako jediná jí ale nemusí předkládat své materiály.

HRT – Hostage Rescue Team je zvláštní jednotkou která se zabývá osvobozením rukojmí. Jejich heslem je „Servare Vitas“ což znamená „Zachránit životy“. V pravém slova smyslu HRT není speciální jednotkou, ale jedná se o tým zkušených agentů z řad FBI, SWAT a psychologů.

⁴⁸ KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007. s. 9-12.

⁴⁹ KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007. s. 217- 243

3.4.2 Velká Británie

Nejznámější a nejelitnější jednotkou ve Velké Británii je SAS, které byla svěřena zodpovědnost za protiteroristickou pomoc. Special Air Service byla založena 1. července 1941. Jednotka měla být za druhé světové války nasazena v severní Africe, kde prováděla seskoky za nepřátelskou linii a ničila nacistická letiště. Kvůli rostoucímu riziku ze strany teroristických organizací se SAS velice úzce specializuje na boj proti terorismu. V současné době jsou vojáci SAS nasazováni na všech horkých místech v rámci operací Enduring Freedom (operace Trvalá svoboda) v Afghánistánu.⁵⁰

Stejně jako v USA má i Velká Británie své tajné a kontrašpionážní organizace.

SIS neboli Special Intelligence Service (spíše známá jako MI6) je Britská tajná služba, která má za úkol boj proti terorismu, zastavení teroristických útoků ve Velké Británii, narušení nepřátelského státu a kybernetickou ochranu státu. Úzce spolupracuje s MI5 jejíž úkolem je prevence terorismu a špionáž na území Spojeného Království.⁵¹

3.4.3 Francie

Ve Francii 1973 vznikla elitní protiteroristická jednotka s názvem GIGN. Spadá pod velení ozbrojených sil a jejím úkolem mimo boje proti terorismu je i záchrana rukojmích a to jak na území Francie, tak i ve světě.

Jednou z nejznámějších akcí této jednotky bylo osvobození cestujících letu 8969. 24. prosince 1994 se v Alžírsku na palubu letadla dostala čtveřice teroristů ze skupiny GIA (Armed Islamic Group of Algeria), kteří převzali kontrolu nad letadlem. 26. prosince letadlo přistálo na letišti v Marseille, kde už čekala speciální jednotka GIGN. Na palubě letadla se nacházelo 236 osob, z nichž bylo 12 členů posádky a 4 teroristé. Při celé operaci a záchraně pasažérů bylo zabito 7 osob (3 civilisté a 4 teroristé). Zraněno bylo 25 osob (13 civilistů, 3 členové posádky 9 příslušníku GIGN)⁵²

⁵⁰ KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007. s. 244-250.

⁵¹ SIS | About Us. *SIS / Home* [online]. Dostupné z: <https://www.sis.gov.uk/about-us.html>

⁵² KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007. s. 58-70.

3.4.4 Česká Republika

Také v České republice má své speciální ozbrojené jednotky. První takovou opravdu speciální jednotka byla založena v roce 1981 s názvem Útvar zvláštního určení jako útvar tehdejší SNB. Jejich úkolem bylo provádění zásahů proti nebezpečným osobám.

V roce 1985 se oddíl přejmenoval na Odbor zvláštního určení (OZU) kdy byla jednotka vytvořena jako reakce na soubor teroristických činů a únosy letadel ve světě.

Po Sametové Revoluci v roce 1989 byla jednotka samostatně vyčleněna útvar policie s celostátní působností a byl založen název URNA (Útvar rychlého nasazení).⁵³

3.4.5 Další světové protiteroristické jednotky

Rakousko – EKO Korba (Einsatzkommando Cobra)

Německo - GSG9 (Grenzschutzgruppe 9 der Bundespolizei)

Itálie - GIS (Gruppo di intervento speciale)

Slovensko - Útvar zvláštního určení prezídia Policejního sboru

Rusko – Spetsgrupp A nebo Group Alpha, Spetznaz a Vypmel. Všechny tyto jednotky spadají pod ruskou FSB.⁵⁴

4 Strategie ČR pro boj proti terorismu

Relativně mladým fenoménem je přesun teroristických aktivit do států, které až doposud nepatřily do skupiny primárních cílů. Díky své mezinárodní pozici a postavení by se takovým státem mohla stát i ČR.

Nezbytností je zlepšení všestranné spolupráce mezi veřejným a soukromým sektorem. To se týká nejen provozů, které nakládají s nebezpečnými látkami, ale také subjektů, které by se mohly stát cílem teroristického útoku nebo výhrůžek takovým útokem (hotely, hypermarkety, restaurace, sportovní či kulturní zařízení, dopravní uzly, hromadné dopravní prostředky).

⁵³ KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007. s. 44-51.

⁵⁴ KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007.

S těmito subjekty musí celostátní či regionální bezpečnostní složky vytvořit použitelné komunikační kanály pro případ ohrožení. Role soukromých subjektů musí být jasně definována a legislativně ukotvena.⁵⁵

Protiteroristické úsilí České republiky jde ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Přitom využívá i klíčové unijní dokumenty, jako Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu,

Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování a Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním, Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin, Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora Evropské unie.⁵⁶

4.1 Rozdíl mezi terorismem a válkou

Klasické války se vyznačují především konfliktem státu proti státu nebo koalice proti koalici, které se mohou odehrávat na jedné nebo více frontách. Válka je proto definována jako přímá strategie mezi státními činiteli.

Na druhou stranu teroristické skupiny se vyhýbají přímému boji a útočí zákeřněji a nečekaně. Zasahují společnost v těch necitlivějších a nejdůležitějších místech. Tím dosahují to čeho je v klasické válce zcela nemožné, a to tím že zcela obejdou nejsilnější obranou své oběti.

Teroristické skupiny i přes nízký počet členů a malou finanční dostupností dokáží dosáhnout ničivých účinků a ochromit psychiku lidí.⁵⁷

⁵⁵ Dokumenty - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 06. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>

⁵⁶ Dokumenty - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21. 06. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>

⁵⁷ EICHLER Jan, *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*, Praha: Portál, 2009. s. 84-89.

5 Globalizace

Nejvýznamnější tendencí ve vývoji světové politiky po skončení studené války je globalizace. Jedná se o dynamický proces, který odstraňuje bariéry a stírá hranice, propojuje jednotlivé státy a kontinenty a vytváří zcela nový rámec oblastí nejen politických nebo ekonomických, ale hlavně v oblasti mezinárodní bezpečnosti.⁵⁸

Dá se říci, že za poslední desetiletí lze vysledovat, že čím propojenější a globalizovanější je současný svět, tím objektivně ztrácejí význam původní hranice států.

V takové situaci se pak nabízí otázka, jak mohou jednotlivé státy plnit své funkce, hlavně v oblasti bezpečnosti svých občanů. Tento proces je ovlivněn hlavně jevy, jako je mezinárodní organizovaný zločin nebo mezinárodní terorismus.

Díky zjednodušenému pohybu osob, pohybu peněz i obchodu mohou různé skupiny bez nějakého velkého problému působit ve větším prostoru bez jakéhokoli ohrožení.⁵⁹

Projevy globalizace můžeme pozorovat každý den kolem nás.

Používáme telefony, které byly vyrobeny v Japonsku, Německu, Finsku nebo Americe. Pijeme kávu dovezenou z různých částí světa. Oblékáme se oblečením vyrobeném především z Číny a jezdíme v autech sestrojených v cizích zemích ze součástek, které vyrobila jiná země. Málokdo v dnešní době jde na oběd do restaurace a dá si českou kuchyni. Není to kvůli tomu, že by u nás bylo málo restaurací s touto nabídkou, ale světová kuchyně je světová kuchyně. Takový hamburger, který proslavila Amerika, ale vznikl v Německu nebo Italská pizza je pro mnoho lidí lepší volbou. Večer se myjeme vodou ohřátou plynem z Ruska nebo Norska.

Toto všechno jsou jen malé příklady toho, jak se globalizace rychle zapůsobila na světovou scénu.⁶⁰

Mezi hlavní prvky globalizace patří:

- Uvolňování bariér mezinárodního obchodu
- Roste počet peněz, které putují světem bez větších zábran
- Roste počet populace
- Dochází ke znečišťování životního prostředí
- Proměna životního prostoru - tomuto lze porozumět jako ničení přírody kvůli hospodaření nebo průmyslu (kácení deštných pralesů)

⁵⁸ EICHLER Jan, *Terorismus a války v době globalizace*, Praha: Karolinum, 2010. s. 17.

⁵⁹ PIKNA Bohumil, *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*, Praha: Linde, 2006. s. 172-177.

⁶⁰ HODAČ, Jan. *Učebnice globalizace*. Brno: Barrister & Principal, 2011.. s. 15-17.

5.1 Pozitivní dopad globalizace

- Nárůst nabídky a kvality zboží
- Pokles výrobních a prodejních cen
- Vznik nových pracovních příležitostí
- Zvyšování životní úrovně
- Širší a svobodnější přístup k informacím
- Rozšíření komunikace⁶¹

5.2 Negativní dopad globalizace

- Náchylnost světové ekonomiky ke kolapsům
- Politická a ekonomická migrace
- Zhoršování životního prostředí
- Zvyšování civilních střetů
- Krize náboženských systémů
- Zvýšení globálního zločinu (terorismus, extremismus)⁶²

Jednou z největších dopadů na globalizace je migrace. Je to pohyb osoby nebo skupiny osob z jedné země do druhé přes administrativní nebo politické hranice za účelem krátkodobého pobytu nebo trvalého usídlení v zemi jiné než ze které pochází.

Migraci lze rozdělit do dvou podskupin. Na imigraci, při níž se na území státu usadí nově příchozí obyvatelé cizí příslušnosti. A na emigraci pod kterou se rozumí odchod nebo vystěhování z původní země.

Důležité je také zdůraznit výraz uprchlík. Je to osoba, která má strach z pronásledování kvůli své rase, náboženství, národnosti nebo z důvodu válečného konfliktu.

Uprchlík musí v zemi požádat o azyl v rámci azylového řízení, ve kterém získá statut uprchlíka. Azyl se uděluje na dobu neurčitou a země se musí o azylanta postarat.⁶³

5.3 Budoucnost globalizace

Tomáš Halík řekl, že startem globalizace byla Ježíšova slova „*Jděte do celého světa a učte všechny národy*“.

⁶¹ EHL, Martin. *Globalizace pro a proti*, Praha: Academia, 2001. s. 40-52.

⁶² EHL, Martin. *Globalizace pro a proti*, Praha: Academia, 2001. s. 40-52.

⁶³ LIĐÁK, Jan. *Mezinárodní migrace a Evropa*. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2010. s. 37- 40.

Globalizace ani zdaleka nekončí a její postupný vývoj a podporu můžeme sledovat každý den. Díky možnosti nakupovat přes internet se díky výzkumu došlo k závěru, že jen pouze malé procento lidí je ochotno nakupovat zboží vyrobené v jejich zemi. I když jsou v některých případech kvalitnější tak drtivá většina lidí sleduje pouze cenovku.

Dále se snižuje jazyková bariéra. Každý se dnes učí anglicky, německy, francouzsky, jelikož se jedná o světové jazyky. Z toho můžeme dojít k názoru, že přibližně 50 - 90 procent jazyků dnešního světa zanikne do roku 2100.⁶⁴

5.4 Globální hrozby

V některých kategoriích výrobků se více než polovina zboží prodá ve slevách a promočních akcích a levnější privátní značky obchodních řetězců úspěšně vytlačují dosud dominující vedoucí značky výrobců. Aniž si to uvědomují, lidé hlasují každý den svými peněženkami ve prospěch globalizace a svobodného obchodu, kterým vděčí za dnešní životní úroveň.

Globální bezpečnostní hrozby vyplívají z globalizace, která nastala po konci studené války. Do té doby jsme hovořili o globálním riziku, kdy rizikem bylo vzájemné napadení světových velmocí a připojení jaderných zbraní.

Jednou ze společných charakteristik globálních hrozeb je, že není moudré čekat na eskalaci nebo na jejich realizaci. Znamená to, že je potřeba založit obranu a bezpečnostní politiku jiného charakteru než byla za dob studené války. V této době se využíval systém „*deterent*“ neboli zastrasování pomocí protiútoků (*Vy zaútočíte, pak my udeříme nazpět stejnou silou*).

V dnešní době se na takový druh obrany nemůžeme spoléhat. Primárním důvodem je, že nemůžeme spoléhat na přežití destruktivního dopadu útoku. Tím padá odpověď útoku v symetrickém měřítku.

Dnešními hlavními aspekty jsou obrovské rozdíly v čerpání energie, hospodářská a sociální síla, životní úroveň v souvislosti s potencionálním migračním rozvojem a zdravotními problémy.

⁶⁴ Globalizace nekončí. Lidé ji svými peněženkami podporují stále víc . *Forbes* [online]. Copyright © 2021 MediaRey, SE [cit. 28. 06. 2021]. Dostupné z: <https://forbes.cz/globalizace-nekonci-lide-ji-svymi-penezenkami-podporuji-stale-vic/>

Tyto všechny informace lze vyčíst z fotografií země z raketoplánu, na kterých lze jasně vidět rozdělení světa na svět světla a tmy. Místa kde se tyto „světy“ střetávají jsou především islámské země. Místa turistických destinací kam se jezdí lidé bavit.⁶⁵

Hlavní bezpečnostní hrozby tedy jsou:

- Rostoucí napětí mezi severní euroamerickou a asijskou částí popřípadě Afrikou a Jižní Amerikou. Zde se rodí hrozby HIV, migrace, pandemie a hrozba civilizační destrukce.
- Oblast islámských zemí, kde je největší hrozbou terorismus a potencionální použití a šíření zbraní hromadného ničení.
- Oblast rostoucího globálního zatížení a změna klimatických podmínek

5.5 Globální terorismus

Po úderech 11. 9. 2001 se hovoří o úplně etapě terorismu.

Terorismus je jev, který se dnes díky globalizaci nezaměřuje pouze na určitý region, ale může zasáhnout de facto jakoukoli zemi na světě.

Od vstupu koaličních vojsk do Iráku v roce 2003 se ukazuje, že teroristické útoky, páchaný hlavně islámskými radikály, ohrožují především USA a jejich spojence. Jsou to ti spojenci, kteří se angažují v koaličních jednotkách a jsou součástí působnosti v Iráku a Afghánistánu. Islámští radikálové vyznačili za nepřátele i několik islámských zemí, jejichž smyšlení podporuje politiku USA na Blízkém východě.⁶⁶

Důležitou součástí strategie teroristů je také vzbuzení pozornosti zpravodajských kanálů.

⁶⁵ DLOUHÁ Jana a kolektiv. *Globalizace a globální problémy*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí, 2006. S. 26-30.

⁶⁶ DLOUHÁ Jana a kolektiv. *Globalizace a globální problémy*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí, 2006. s. 61-62.

Atmosféra strachu způsobuje, že lidé teroristickým organizacím přisuzují větší sílu a schopnosti než jakou ve skutečnosti mají a značná publicita, která se jim dostává, ještě více zesiluje strach obyvatelstva ze zdánlivě všudypřítomných teroristů. Za účelem dosažení co největšího psychologického efektu na obyvatelstvo „nepřátelských“ států teroristé usilují jednak o co největší počet obětí, tj. zabitých i zraněných, a jednak o co největší publicitu v médiích.

Aby došlo k maximálnímu naplnění těchto dvou kritérií, útoky bývají provedeny ve velkých městech, a to na místech, kde dochází k velké koncentraci lidí, např. nákupní střediska, nádraží, letiště, prostředky hromadné dopravy, apod.

Údery teroristů je bezprostředně postižena síť sociálních vztahů, definovaná jako množina lidí a jejich vzájemných kontaktů, ve které dochází k eliminaci určitého počtu uzlů a všech jejich vazeb.

Kromě vlastních ztrát na životech a škodách na majetku incident vyvolává okamžitý psychologický efekt (panika, strach), který se šíří prostřednictvím jednak kontaktů bezprostředních svědků útoku s ostatními jedinci a jednak mediálního pokrytí, které předává informace o útoku širokému publiku během velmi krátkého časového období.⁶⁷

5.6 Dopad terorismu na procesy globalizace

Provázanost a vzájemná závislost je jedním z rysů, kterými se současný globalizovaný svět vyznačuje.

Události na jednom místě mohou za určitých podmínek mít dalekosáhlé následky, sahající daleko za hranice států i kontinentů. Nejinak je tomu i v případě globálního terorismu.

⁶⁷ DLOUHÁ Jana a kolektiv. *Globalizace a globální problémy*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí, 2006. s. 61-62.

Mnozí badatelé opakovaně tvrdí, že rozmach terorismu je bezprostřední reakcí na globalizaci, kterou teroristé považují za projev západního imperialismu, a která paradoxně vytvořila podmínky příznivé pro jeho rozvoj.⁶⁸

Nejviditelnější činností teroristických skupin jsou různé druhy útoků proti civilním cílům, sahající od pečlivě naplánovaných skupinových akcí až po stále častější útoky „osamělých vlků.“

Dalším aspektem je přítomnost teroristických skupin v masmédiích, zejména na internetu. Teroristé využívají masmédiá jednak k zastrašování široké veřejnosti (jako příklad mohou sloužit záznamy poprav zajatců příslušníky Islámského státu), a jednak k šíření vlastní propagandy a rozšiřování vlastní základny sympatizantů.⁶⁹

Známa je i distribuce manuálů a plánů pro výrobu zbraní potenciálním útočníkům prostřednictvím internetu. Široká pozornost se rovněž dostává financování terorismu a obecně jakýmkoli aktivitám sloužícím k zabezpečení existence a funkčnosti teroristických organizací.

Do tohoto okruhu spadá nejen podpora terorismu státy či jinými aktéry, ať už peněžní či materiální (tj. výzbroj a další vybavení), ale i přesun peněžních prostředků k teroristickým skupinám, k čemuž dochází i prostřednictvím legálních bankovních systémů.

Je známo, že řada teroristických skupin získává peníze pro vlastní činnost z nelegálních aktivit, jako obchod s drogami či se zbraněmi. Hojně citovaný je příklad Tálibánu a jeho spojení s obchodem s opiáty z Afghánistánu.⁷⁰

⁶⁸UNIVERSITA OBRANY. Vojenské rozhledy [online] 2019, Vydávající instituce: Univerzita obrany.. Dostupné z WWW<https://vojenskerozhledy.cz>

⁶⁹UNIVERSITA OBRANY. Vojenské rozhledy [online] 2019, Vydávající instituce: Univerzita obrany.. Dostupné z WWW<https://vojenskerozhledy.cz>

⁷⁰UNIVERSITA OBRANY. Vojenské rozhledy [online] 2019, Vydávající instituce: Univerzita obrany.. Dostupné z WWW<https://vojenskerozhledy.cz>

6 Teroristické organizace a jejich „nejslavnější útoky“

Ronald D. Asmus řekl, že „názvy teroristických organizací a problémových států se budou měnit, ale dlouhodobá hrozba se měnit nebude“.

6.1 Al-Káida (al-Qaeda)

Al-káida znamená v češtině „základní“. Byla založena Usámou bin Ládinem v roce 1987. Usáma pocházel z rodiny bohatého stavebního magnáta v Saudské Arábii. K fanatické víře ho přivedla jeho hluboce věřící matka.

Jejím hlavním cílem bylo vytvořit panislámský kalifát napříč světem, který nebude spolupracovat se spřátelenými islámskými extremistickými skupinami. Chtěl svrhnout režimy, které jsou neislámské a snažil se vyhnat „západní“ občany a nemuslimy z muslimských zemí.

První velkou aktivitou Al-Káidy bylo prohlášení nazvané „Světová islámská fronta za džihád proti židům a křižákům“, ve které byla vyhlášena povinnost všech muslimů zabíjet Američany a jejich spojence po celém světě. Účelem bylo osvobození Mekky a mešity al-Aksá v Jeruzalémě a přinutit cizí mocnosti (hlavně Ameriku) opustit všechna islámská území.

Hlavním problémem na začátku fungování organizace byla americká podpora v Izraeli.⁷¹

Činnost Al-Káidy byla velice omezena po útocích 11. září 2001, kdy unesli čtyři letadla na komerčních linkách společností American Airlines a United Airlines. Dvě z nich narazily do věží Světového obchodního centra v New Yorku, zabily všechny lidi na palubě a další uvnitř budov. Obě budovy se následkem nastalé požární situace ztížené mimořádným devastačním atakem do dvou hodin zhroutily, zničily blízké stavby a další poškodily. Třetí letadlo narazilo do Pentagonu, sídla Ministerstva obrany USA poblíž hlavního města USA, Washingtonu, D.C. Čtvrtý letoun se zřítil po souboji mezi teroristy a pasažéry letadla u města Shanksville v Pensylvánii. Letadlo letělo na Washington, D.C. a spekuluje se, že mělo za cíl zasáhnout Bílý dům anebo americký Kapitol.

Při útocích celkem zemřelo přibližně 3000 lidí včetně 19 únosců. Až na 55 vojáků ze 125 obětí, které zemřely v Pentagonu, byli oběťmi civilisté pocházející celkem z 90 zemí⁷²

⁷¹ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005.s. 61-63

⁷²Teroristické útoky 11. září 2001 – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%A9_%C3%BAtoky_11._z%C3%A1%C5%99%C3%AD_2001

Bylo zadrženo kole 2700 osob podezřelých s členství v organizaci. Zadržena byly umístěny na americkou základnu Guantanámo na Kubě.

Zakladatel a nevyšší osobnost organizace Al-Káida Usáma bin Ládín byl zabit 2. května 2011 elitním týmem Navy SEALs v rámci operace Neptun Spear.⁷³

6.2 IG- Islamic Group (Gamá al-Islamija)

Skupina vznikla v letech 1971-1972 v jihoegyptském městě Asijú za podpory tehdejšího prezidenta Anvara Sadata.

Islámská skupina se postupně sblížovala s extremistickým hnutím Nový džihád, jehož členové paradoxně zavraždili egyptského prezidenta Anvara Sadatu v roce 1981. Po tomto činu byly obě organizace zakázány.

Na začátku devadesátých let dvacátého století začala být Gamá al-Islamija znovu aktivní. Záměrem bylo destabilizovat „bezbožný“ Egypt. Výhrůžky ozbrojeným násilím proti turistům mělo rozvracet hospodářství a ekonomiku.

Teroristická organizace je zodpovědná za útok v Luxoru v Listopadu 1997, při kterém bylo za pomoci mačet a automatických zbraní zabito 62 lidí (ve většině zahraniční turisté) a 26 lidí bylo zraněno. Cílem bylo zamezit přístup křesťanských cizinců do Egypta, kteří svým chováním a oblečením vzbuzují pohoršení.⁷⁴

6.3 BR (Brigate Rosse)

Rudé brigády vznikly v roce 1969 v Itálii. Byl to studentský projekt, jehož hlavní myšlenkou bylo odtrhnutí Itálie od západní aliance. Členové byli mladí lidé, především z ne moc bohatých rodin, kteří ovšem z většiny měli vysokoškolský titul.

- 16. března 1978 unesli a zabili bývalého předsedu vlády Aldo Mora
- 17. prosince unesli generála Jamese L. Dozira, který byl Američan a zastával pozici NATO v Itálii. Později byl osvobozen při policejní razii

⁷³ I'd Never Been Involved in Anything as Secret as This | Navy SEALs. *Navy SEALs | The Past, Present and Future of Unconventional Warfare* [online]. Copyright © Copyright 2021 [cit. 22. 06. 2021]. Dostupné z: <https://navyseals.com/5480/id-never-been-involved-in-anything-as-secret-as-this/>

⁷⁴ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 57-58.

V roce 1984 se skupina rozdělila na dvě samostatné organizace.

- BR-PCC – což byla Komunistická bojová strana
- BR-UCC – Unie bojových komunistů.⁷⁵

6.4 JRA (Japonská rudá armáda)

Založena 1970 s cílem svrhnout japonskou vládu a celou monarchii. V roce 1972 se skupina pokusila převzít americké velvyslanectví v Kuala Lumpur a stejný rok se přihlásila k masakru na letišti Lod v Izraeli. Při tomto útoku přišlo o život 26 civilistů a kolem 80 jich bylo zraněno.

Dále se podíleli na únosech letadel a dalších útocích na americké velvyslanectví v Kuala Lumpur.

V dubnu 1988 byl na hranici v New Jersey zatčen stoupenec JRA Yu Kikumura, který u sebe měl značné množství výbušniny.⁷⁶

6.5 Islámský stát (ISIS)

Islámský stát vznikl 3. ledna 2014 na dobytém území Iráku a Sýrie. Nebyl mezinárodně uznán žádným jiným státem. Velitelem v této době byl Abú Bakr al-Bagdádí, který byl zabit 27. října 2019 v Sýrii ve vesnici Bariša. Do 29. června 2014 se hnutí nazývalo ISIS.

Islámský stát má na svědomí několik desítek teroristických útoků. 13. listopadu 2015 se přihlásil k teroristickým útokům v Paříži. Tyto útoky si vyžádali 130 obětí a přes 350 zraněných. Dále k útoku kamionem na vánoční trhy v Berlíně 19. prosince 2016 nebo k sebevražednému bombovému útoku v Manchester aréně dne 22. května 2017.

Islámský stát je celosvětově znám hlavně díky svým publikacím videí na internetu, kde podřezávají krky svým zajatcům.

⁷⁵ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. 63-64.

⁷⁶ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. S. 58.

Dne 23. března 2019 ztratil Islámský stát své poslední významné město, kterým byl Baghúz v Sýrii⁷⁷

6.6 Euskadi ta Askatasuna

Tato skupina vznikla 31. srpna 1959 s cílem vytvořit samostatný baskický stát na severu Španělska a jihozápadních částí Francie, po obou stranách Pyrenejského pohoří. V těchto oblastech také docházelo k největšímu počtu teroristických útoků. Mezi jejich nejčastější aktivity patřily bombové útoky a únosy členů Španělské správy. Šlo především o politiky, soudce a členy bezpečnostních a vojenských sil.

První násilnou akcí byla uskutečněna v roce 1961 na úřední budovu ve Vitorii.

V roce 1974 skupina ETA spáchala pumový útok na Madridský bar, ve kterém se scházeli policisté. Útok si vyžádal 12 obětí a 69 zraněných.

Rok 1980 se stal nejkrvavějším rokem v dějinách organizace, jelikož Eta povraždila 118 lidí.

Evropská unie a Spojené státy americké prohlásili skupinu ETA za teroristickou organizaci až v roce 2003.⁷⁸

6.7 Boko Haram

Nigerijská teroristická skupina je ze všech skupin tou „nejsmrtelnější“, zabila dohromady více lidí než samotný Islámský stát.

Jejím vůdcem byl Abubakar Shekau, který byl mnohokrát prohlášen za mrtvého, ale vždy se poté objevilo jeho nové video, prostřednictvím kterého sděluje svá kázání a posílá zprávy vládě. Abubakar Shekau se sám zabil 19. května 2021

Pozornost západních států si tato skupina získala, když unesla přes 250 nigerijských žákyň. Skupina je zodpovědná za mnoho vražd a únosů. Sledují stejnou toxickou ideologii jako Islámský stát a brutálně znásilňují a mučí své oběti.

⁷⁷ TICHÝ, Lukáš. Terorismus a energetika na Blízkém východě a v severní Africe, dopady pro EU a ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2017. s. 111

⁷⁸ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 54-55.

Nigérie opakovaně vyzvala USA k taktické pomoci, nicméně vláda to většinou odmítla z důvodu anti-homosexuální pozice nigerijské vlády.⁷⁹

6.8 PAGAD

Radikální islámská skupina, jejíž celý název zní Qibla and People against Gangsterism and Drugs (Qibla a lid proti gangsterství a drogám) byla založena v 80. letech v jižní Africe. V roce 1996 začala působit jako organizace bojující proti kriminalitě. Angažovala se bojem proti drogovým bossům v Kapském městě. Dne 15. srpna 1998 spáchali bombový útok na restauraci Planet Hollywood, která sídlí v Kapském městě. Tento útok zavinil smrt dvou osob a 26 zraněných.

7 Teroristické útoky

Když se řekne teroristický útok, skoro každému se vybaví 11. září 2001 kdy teroristická skupina Al-Káida unesla čtveřici letadel a provedla s nimi útok na Světové obchodní centrum v New Yorku a útok na Pentagon. Je znám hlavně díky tomu, že se jednalo o první teroristický čin s tak rozsáhlým ničivým efektem za poslední několik desetiletí.

Od té doby teroristé nastolili úplně novou éru terorismu.

7.1 Útoky v Rusku

Jedna z nepředstavitelných událostí se stala v Rusku koncem srpna a začátkem září roku 2004. Zde se uskutečnily tři teroristické útoky. Prvním byla exploze dvou letadel plných cestujících s devadesáti oběťmi.

Druhým se stal sebevražedný útok u moskevské stanice metra Rižskaja při níž zahynulo deset lidí.

A poslední útok se stal 1. září 2004 na slavnostní zahájení nového školního roku ve městě Beslan. Ve škole se nacházelo přes tisíc žáků včetně rodičů a učitelů. Všichni se stali rukojmími. Celá akce byla velice dobře naplánovaná, jelikož se útočníci nechali zaměstnat ve firmě, která školu opravovala.

⁷⁹ BALÍK, Stanislav a Stanislav POLNAR. *Náš boj s Islámským státem*. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2017. s. 104-106.

V pytlích s cementem převáželi výbušniny a ukřývali je pod podlahu. Teroristé požadovali propuštění teroristů zatčených v souvislosti s útokem v Ingušsku, při kterém bylo přibližně stovka místních policistů, a dále požadovali stažení ruských federálních sil z Čečenska. Dne 3. září situace zintenzivnila, když z neznámého důvodu explodovala jedna výbušnina. Poté nastal druhý větší výbuch, kvůli kterému se zřítla střecha tělocvičny, ve které se nacházelo přes tisíc rukojmích.

Po tomto výbuchu se zajatci dali na útěk, během kterého na ně začali teroristé střílet. Ruské ozbrojené síly palbu opětovali, ale neměli to snadné, jelikož policejním kordonem proběhli příbuzní zajatých. Při tomto útoku zemřelo 400 lidí, z toho 160 dětí a asi 700 zraněných. Teroristů bylo 32, z nichž 25 bylo zabito, 3 byli zatčeni a o zbytku se neví.⁸⁰

7.2 Masakry v Alžírsku

Od roku 1992 kdy armáda zrušila první demokratické volby do parlamentu po prvním kole, kdy k vítězství směřovala nábožensky orientovaná Islámská fronta spásy, se za 6 let stalo obětmi přes 75 000 osob.

Jako příklad ukrutnosti na civilním obyvatelstvu se v roce 1997 staly útoky:

- 19. ledna – při explozi pumy ukryté v autě v hlavním městě Alžír zahynulo 36 osob
- 4. dubna – 52 lidí bylo podřezáno v provincii Médea
- 23. září – 200 lidí zahynulo při masakru v alžírském předměstí Barakí⁸¹

7.3 Genocida ve Rwandě

Rozpory mezi dvěma kmeny Tutsiů a Hutů nebyly v minulosti nijak závažné. Bylo to hlavně z důvodů jejich podobnosti. První větší rozdíl byl uskutečněn roku 1933, kdy Belgičtí kolonizátoři zavedli identifikační průkazy s vyznačenou příslušností kmene. Tyto identifikační průkazy poté byly využity při genocidě členů kmene Tutsiů.

Od roku 1992 se Rwandský prezident Julivérnal Habyarimana, který sympatizoval s Hutů, snažil finálně vyřešit konec sporů. Začal pomalu plánovat vyvraždění kmene Tutsiů. Docházelo k nenávisným rozhlasovým vysíláním, které vybízeli k nenávisti.

⁸⁰ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 34.

⁸¹ DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. s. 25.

Bylo hromadně zakoupeno desítky tisíc mačet, převážně ze sousední Keni. Další desítky tisíc pušek a ručních granátů.

Dalším hlavním sprostředkovatelem se stal Félicien Kabuga. Rwandský podnikatel a multimilionář finančně podporoval nákupy zbraní. Dále založil rádio RTML, které každou chvíli vysílalo pořad, jenž zakládal nenávist.

Vše začalo, když dne 6. dubna 1994 bylo sestřeleno soukromé letadlo prezidenta Rwandy. Několik následujících měsíců docházelo k masovému zabíjení mužů, žen a dětí kmene Tutsiů. Celkový počet zavražděných je odhadován od 800 000 až do jednoho milionu.

8 Stále hledání teroristé

Na světě je mnoho členů teroristických organizací, kteří úspěšně utíkají před spravedlností.

8.1 Daniel Andreas San Diego

San Diego hledá FBI kvůli jeho podílu na dvou bombových atentátech v San Franciscu, které uskutečnil v roce 2003. V areálu vysokoškolských kolejí v Emeryville 28. srpna 2003 explodovaly dvě nálože. 26. září téhož roku vybuchla bomba v továrně na výrobu potravin v Pleasantonu.

San Diego je ortodoxní vegan, dříve pracoval jako IT specialista.

FBI za jeho dopadení vypsala odměnu až 250 tisíc dolarů.

8.2 Abdul Rahman Jásín

Zaútočil proti Světovému obchodnímu centru v únoru 1993. Při atentátu zemřelo šest lidí.

Terorista trpí epilepsií.

FBI nabízí za jeho dopadení až 5 milionů dolarů⁸²

⁸² Most Wanted Terrorists — FBI. *Welcome to FBI.gov* — FBI [online]. Dostupné z: https://www.fbi.gov/wanted/wanted_terrorists

8.3 Ayman al.Zawahiri

Ministerstvo zahraničí Spojených států nabízí odměnu až 25 milionů dolarů za informace, které vedou přímo k zadržení nebo usvědčení Aymana Al-Zawahiriho.

Al-Zawahiri je lékař a zakladatel Egyptského islámského džihádu (EIJ). Tato organizace je proti sekulární egyptské vládě a usiluje o její svržení násilnými prostředky. Přibližně v roce 1998 se EIJ vedená Al-Zawahiri spojila s Al-Káidou.

Ayman Al-Zawahiri byl obžalován za svou údajnou roli při bombových útocích na velvyslanectví Spojených států v Dar es Salaamu v Tanzanii a Nairobi ze 7. srpna 1998.⁸³

8.4 Ali Atwa

Ali Atwa byl obžalován za svou roli a účast na únosu komerčního dopravního letadla, 14. června 1985, který vyústil v útok na různé cestující a členy posádky a vraždu jednoho občana Spojených států. Za jeho dopadení je odměna až 5 milionů dolarů.

8.5 Joanne Deborah Chesimard

FBI ji zařadila mezi nejhledanější teroristy, je vůbec první žena na seznamu.

Joanne Chesimard je hledána pro útěk z vězení v Clintonu v New Jersey, zatímco si odpykávala doživotní trest za vraždu. Dne 2. května 1973, v té době byla součástí revoluční extremistické organizace známé jako Černá osvobozenecká armáda (BLA), byla se svými dvěma komplici zastavena kvůli porušení pravidel na dálnici v New Jersey dvěma vojáky a státní policií. V té době byla Joanne hledána pro účast na několika zločinech, včetně bankovní loupeže. Joanne Chesimard a její komplici zahájili palbu na vojáky. Jeden policista byl zraněn a druhý byl popraven střelbou z bezprostřední blízkosti. Chesimard z místa činu uprchla, ale následně byla zadržena. Jeden z jejích kompliců byl zabit při přestřelce a druhý byl také zadržen a zůstává ve vězení.

V roce 1977 byla Chesimard shledána vinnou z vraždy prvního stupně, útoku na policisty, útoku nebezpečnou zbraní, útoku s úmyslem zabít, nedovoleného držení zbraně a ozbrojené loupeže. Byla odsouzena na doživotí.

⁸³ Most Wanted Terrorists — FBI. *Welcome to FBI.gov* — FBI [online]. Dostupné z: https://www.fbi.gov/wanted/wanted_terrorists

Podarilo se jí uprchnout z vězení 2. listopadu 1979 a žila v utajení, než jí byl roku 1984 Fidelem Castrem udělen azyl na Kubě. Předpokládá se, že zde žije i v současné době.⁸⁴

Za její dopadení nabízí FBI 1 milion dolarů.

9 Výzkum

Primárním cílem výzkumu bylo zjištění názoru obyvatel na možný terorismus na území České republiky a jejich názoru na obranu proti němu.

9.1 Metodika výzkumu

9.1.1 Metodika sběru dat

Výzkumné šetření bylo koncipováno kvantitativně a to souborem stručných otázek. Kvantitativní šetření bylo využito v rámci dotazování celé populace prostřednictvím dotazníku online na internetu. (<https://my.surveio.com/>).

9.1.2 Technika sběru dat

V rámci kvantitativního výzkumu byla data sbírána pomocí nástroje my.surveio.com, jež je k dispozici na internetu on line. Dotazník byl poskytnut především respondentům na sociální síti Facebook.com, přičemž respondenti jsou tvořeni dobrovolníky pro vyplnění dotazníku.

9.1.3 Výzkumný soubor

Výzkumný soubor byl vytvořen na základě odpovědí respondentů na dotazník umístěný na internetu. Tímto způsobem bylo možno získat odpovědi z široké veřejnosti.

9.1.4 Realizace výzkumu

Výzkum byl realizován od 12. května do 20. června 2021. Při zjišťování informací jsme použili kvantitativní formu výzkumu. Zdrojem pro získání informací ve výzkumné části byl již výše zmíněný dotazník. Jeho vyplnění bylo anonymní a dobrovolné. Dotazník obsahoval 7 otázek a respondenti měli možnost vybrat vždy jednu odpověď.

⁸⁴ Most Wanted Terrorists — FBI. *Welcome to FBI.gov* — FBI [online]. Dostupné z: https://www.fbi.gov/wanted/wanted_terrorists

9.1.5 Analýza dat

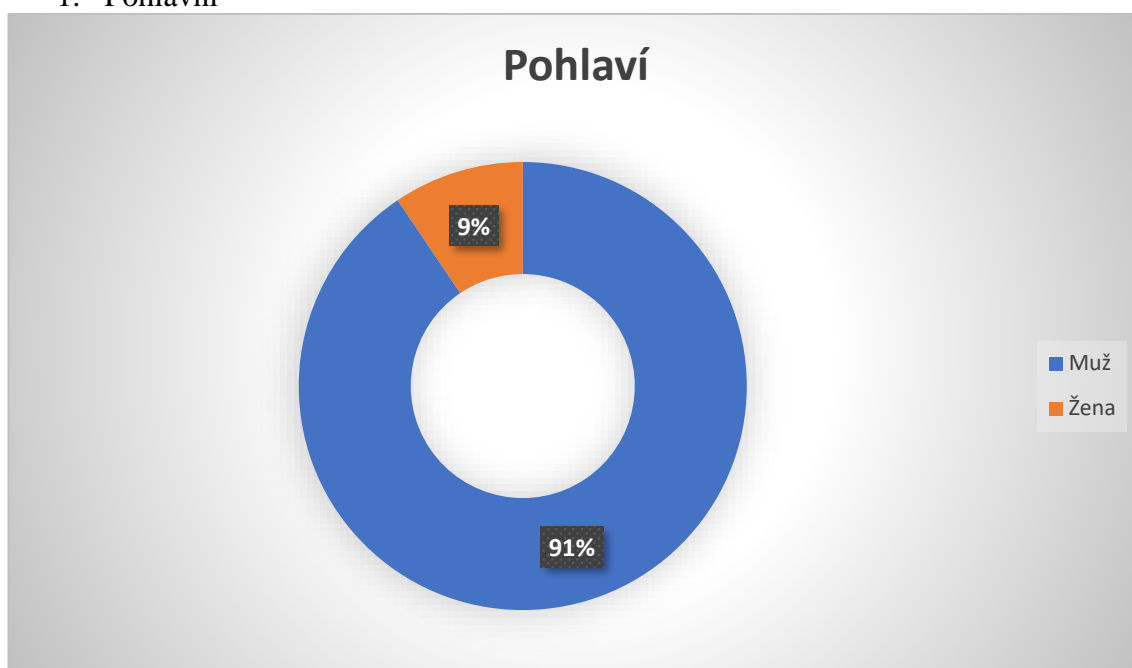
Kvantitativního výzkumu realizovaného dotazníkem umístěného na internetu se účastnilo 53 osob. Na základě dotazníku byly vyhodnoceny odpovědi

9.1.6 Etika výzkumu

Všichni zúčastnění byli seznámeni s tématem a cílem výzkumu. Byli ujištěni, že získané informace budou použity pouze pro účely této práce a bude zachována jejich anonymita. Nikde není uvedeno žádné jméno studenta VŠERS, ani není rozlišováno mezi třídami. Výzkum proběhl v souladu se zákonem č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů ve znění pozdějších předpisů.

9.1.7 Výsledky

1. Pohlavní

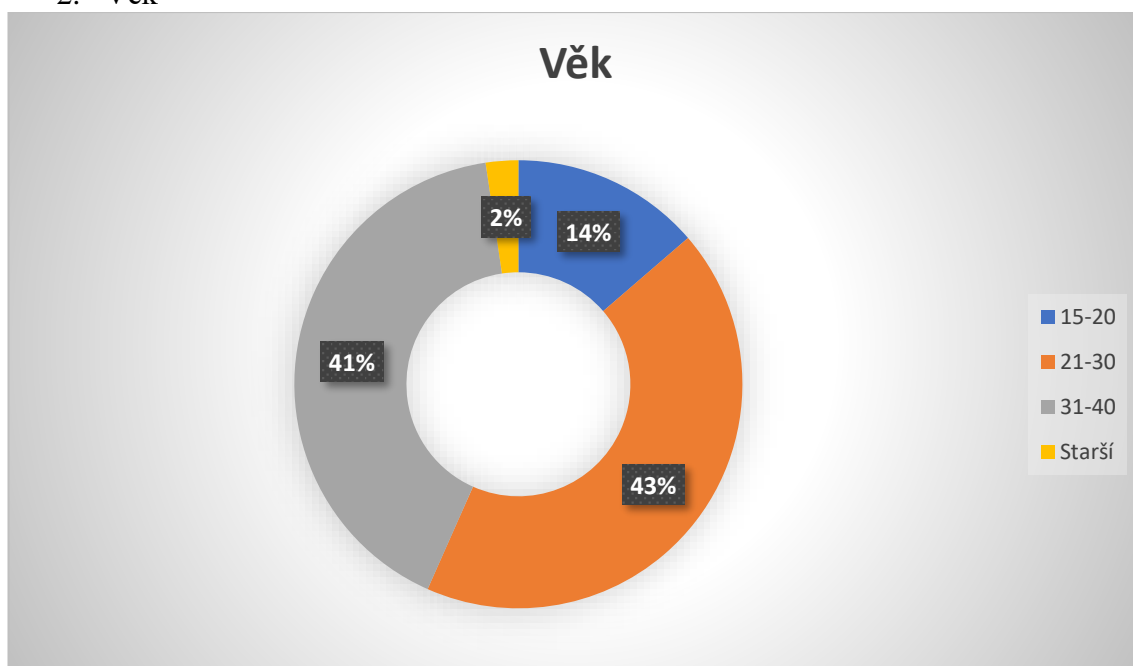
85

Graf 5 Pohlaví respondentů

Tato statistická otázka byla zaměřena na zjištění podílu mezi muži a ženami účastníci se na tomto výzkumu. Na dotazník odpovědělo z celkového počtu 53 respondentů 91% mužů a pouze 9% žen.

⁸⁵ Vlastní zdroj

2. Věk

86

Graf 6 Věk respondentů

Další statistickou otázkou byl věk respondentů, ve kterém jsem se snažil rozdělit osoby do 4 věkových skupin. Nejvyšší procento tvoří respondenti ve věkové kategorii od 21 do 30 let a nejnižší osoby starší 40 let.

3. Dosažené vzdělání

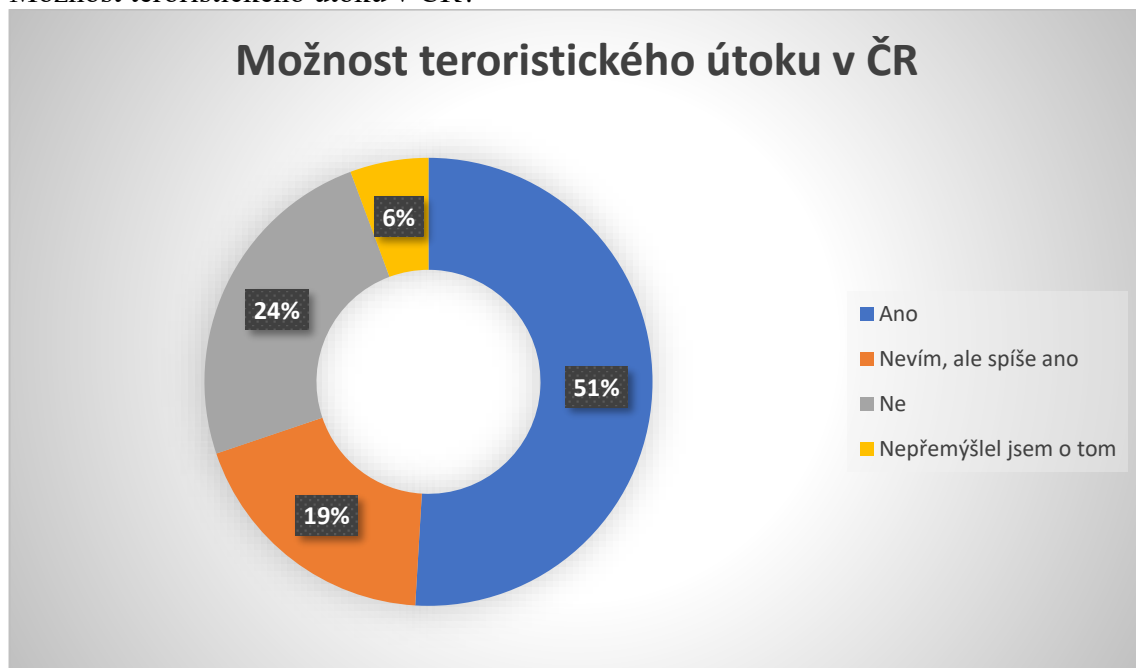

87

Graf 7 Dokončené vzdělání respondentů

V poslední statistické otázce jsem se ptal na nejvyšší dokončené vzdělání osob účastnících se na výzkumu.

4. Možnost teroristického útoku v ČR?

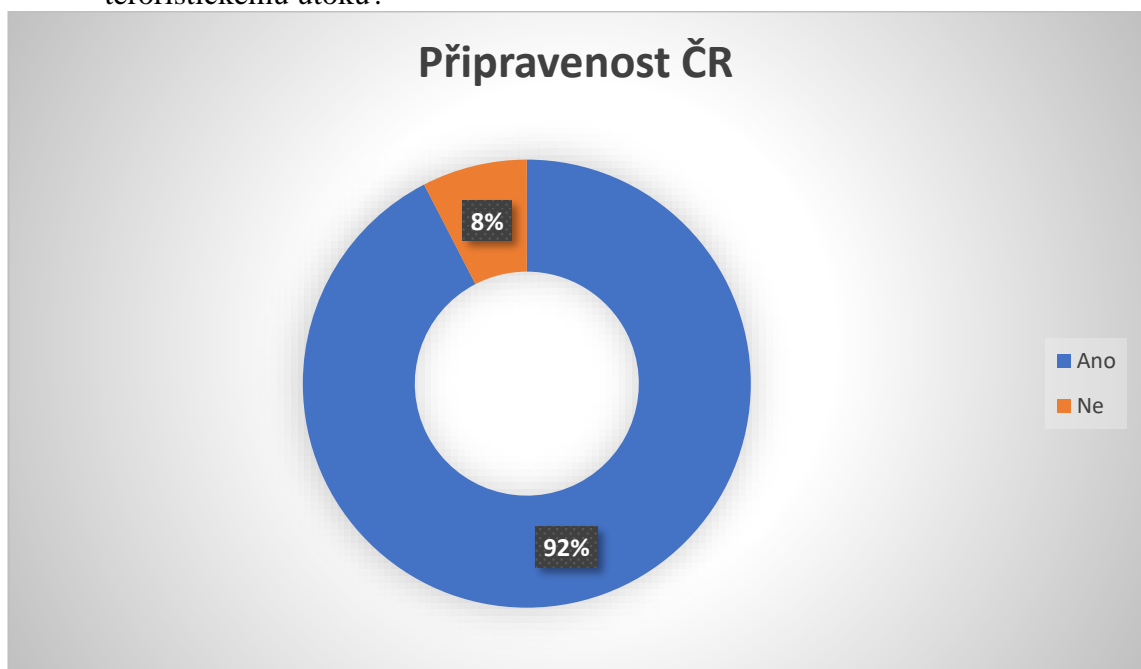

88

Graf 8 Možnost teroristického útoku v ČR

V této otázce jsem se snažil zjistit, kolik osob vnímá terorismus jako hrozbu pro Českou republiku.

5. Myslíte si, že je Česká republika připravena předcházet a bránit se proti teroristickému útoku?

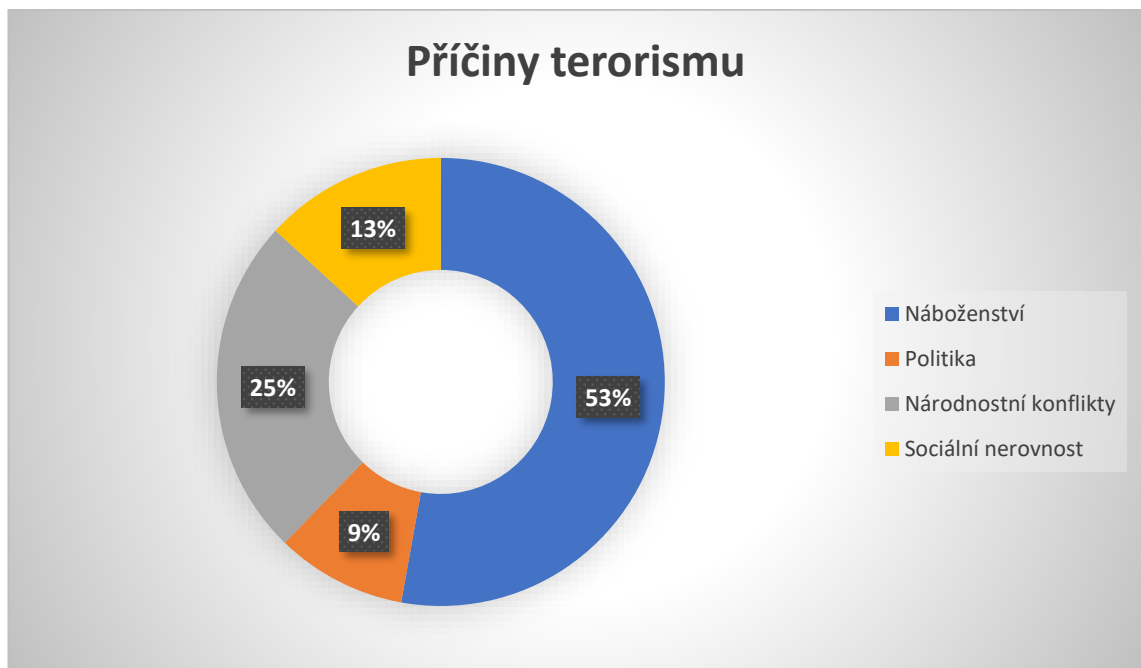
89

Graf 9 Připravenost ČR na teroristický útok

V této otázce jsem se snažil zjistit, zda jsou respondenti, alespoň z malé části seznámení se Strategií boje proti terorismu v ČR a jestli jsou schopni pozorovat dění při velkých společenských akcích.

⁸⁹ Vlastní zdroj

6. Co považujete za hlavní příčinu terorismu?

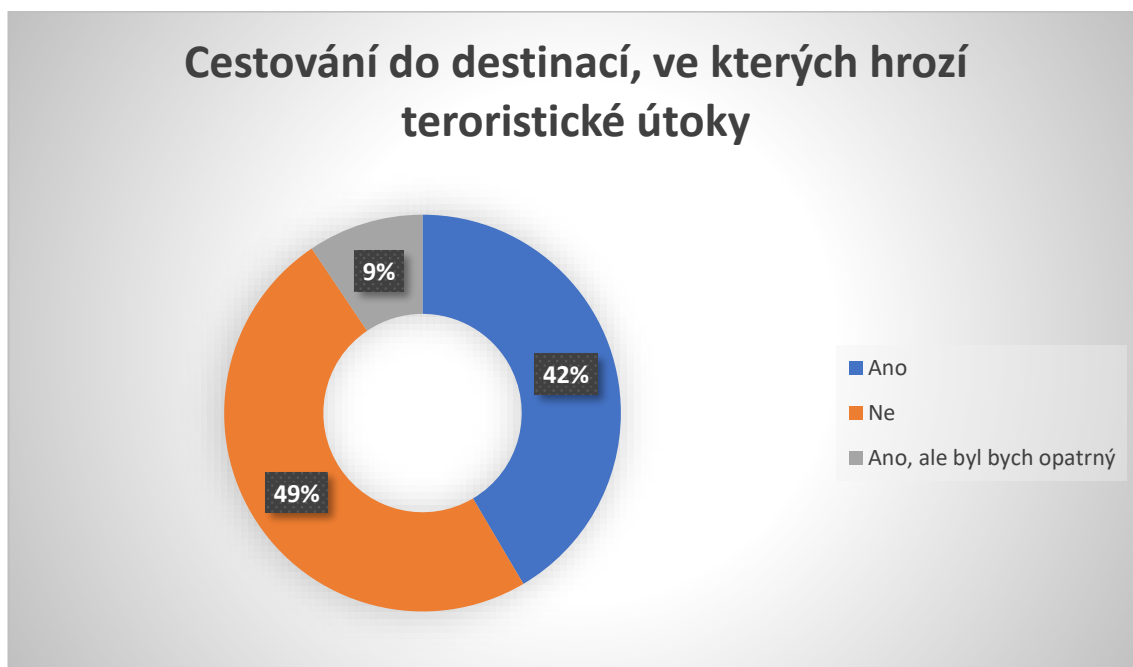
90

Graf 10 Příčiny vzniku terorismu

Tato otázka měla sloužit ke zjištění motivace k páčání terorismu. Jak můžeme vidět tak přes polovinu, až 59%, osob odpovídajících na dotazník předpokládá, že hlavní příčinou terorismu je náboženský faktor.

⁹⁰ Vlastní zdroj

7. Jeli byste na dovolenou do destinace, ve které hrozí teroristický útok?

91

Graf 11 Ovlivnění teroristických útoků cestování

Prostřednictvím této otázky jsem chtěl zjistit, zda hrozba teroristickým útokem ovlivňuje cestovní ruch v zahraničí.

⁹¹ Vlastní zdroj

9.2 Vyhodnocení a diskuze k výzkumu

Jak jsem již uvedl, tak hlavním cílem výzkumu bylo zjistit u respondentů vnímání hrozby terorismu v České republice a jiných zemích, převážně těch spojených s cestovním ruchem. V poslední řadě šlo o zjištěné znalosti bezpečnosti a strategie boje proti terorismu v České republice.

V prvních třech otázkách šlo pouze o zjištění, jaký druh lidí na dotazník odpovídá. Navíc v otázce, ve které se prám na dosažené vzdělání, jsem chtěl pouze obrazně nahlédnout do problematiky vyučování, kdy například osoby co vystudovali pouze základní školu (neznamená to, že v této problematice nemohou mít stejné nebo lepší znalosti než osoby s vyšším vzděláním) neměli během svého studia žádný předmět týkající se tohoto problému. Naopak střední a vysoké školy už se specializují na určitý okruh, kde může být nějaký předmět s tímto tématem rozebírán ať už povrchově nebo do hloubky. I zde ale platí, že šlo pouze o orientační otázku a nemá na výsledky žádný vliv, jelikož otázky byly koncipovány ne na odborné znalosti, ale na základě obecné znalosti a vnímání svého okolí.

Otázka číslo 4. byla zaměřena na možnosti teroristického útoku v ČR. Zde respondenti odpovídali nejvíce první dvě odpovědi, což znamenalo, že 37 osob označilo odpověď „Ano“. Do této skupiny počítám a osoby, které použili odpověď „Nevím, ale spíše ano“, protože se nejedná úplně o negativní postoj k problému, ale možná o neorientování se v problematice či necítění terorismu jako velikou hrozbu pro Českou republiku. Z celkového počtu označilo 13 lidí odpověď, že u nás možnost teroristického útoku nehrozí a 3 lidé o tom nepřemýšleli. V této otázce jsem osobně spoléhal na média, protože se jedná o nejrozšířenější způsob získávání informací. Doufal jsem, že všichni tazající budou považovat terorismus za hrozbu a o to ať už formou útoku přímo na obyvatele nebo budovy, tak i na soukromá data a bezpečnostní systémy.

V otázce číslo pět byla vnímána v souvislosti s bezpečnostní politikou. Vnímání zabezpečení a kontrol na veřejně pořádaných akcích, silničních letištních kontrol. Zde si osobně myslím, že orgány dělají vše pro to aby k ničemu závažnému nedošlo a aby se nebezpečí nedostalo do naší země a bylo nedošlo k narušení bezpečnosti. Jako velikou nevýhodu a riziko zde vnímám zrušení hranic 21. prosince roku 2007. Tímto způsobem otevření hranic všech zemí v souvislosti se Schengenským prostorem se podle mého názoru zhoršila kontrola vstupu do České republiky pozemním způsobem. Zde drtivá většina respondentů kladně vyhodnotila připravenost ČR na terorismus.

I když se na takový akt nedá nikdy úplně připravit, ale lze mu předejít nebo zmírnit důsledky dostatečným zabezpečením.

Šestá výzkumná otázka směřovala k vnímání vzniku terorismu. Co vede skupiny lidí, aby páchali násilí. V této otázce neexistuje žádná špatná odpověď, šlo zde opět pouze o to, co lidé považují za nejrozšířenější faktor vzniku teroristických skupin. Světově známy jsou případy jak terorismu náboženského a politického tak i terorismu kvůli národnostním konfliktům a sociální nerovnoměrnosti. Ne každý se o tuto problematiku zajímá, a tak hlavní myšlenkou bylo, aby si respondent zkusil vzpomenout na nějakou událost související s terorismem a zkusit logicky vyvodit z jakého důvodu k ní mohlo dojít. Ti co označili odpověď náboženství, což byla většina, si mohli zajisté vzpomenout na nedávné události teroristické organizace vyznávající především Islám a jejich „*svatou válku*“ proti těm, kteří se s tímto náboženstvím neztotožňují. Naopak politické faktory mohli lidé odpovídající vidět v souvislosti se skupinou IRA⁹², která měla snahou o sjednocení Irska se Severním Irskem a odtrhnutí se od Velké Británie. Odpovědi národnostní konflikty a sociální nerovnost mohou ve své podstatě znamenat to samé. V nějaké zemi mohou být lidé dvou a více národností, které spolu mohou normálně vycházet až například do doby, než stát nebude nějakou národnostní skupinu více podporovat. V tom případě může vzniknout v jeden okamžik terorismus z důvodu vnímání sociální nerovnosti a také vypukne národnostní konflikt, ve kterém se bude nějaká skupina snažit poškodit tu druhou a tak na sebe upozornit. V takové situaci se může přidat i další faktor zmíněný v dotazníku a to ten politický. Jak jsem již zmiňoval, není žádná odpověď správná a všechny zmíněné faktory spolu mohou souviset.

Poslední otázka byla vedena k tomu, zda jsou občané České republiky ochotní vyrazit na dovolenou do destinací, ve kterých už dříve byl spáchán teroristický čin na turisty, nebo do destinací v zemích kde tato situace může z pohledu bezpečnosti nastat. Z celkového počtu 53 respondentů odpovědělo 26, že by do takové oblasti na dovolenou nejeli. Druhou nejčastější odpovědí bylo, že by na dovolenou klidně jeli a neměli by žádné velké obavy. Poslední skupinou v dotazníku, tedy 5 osob, by na dovolenou do takové země jeli, ale byli by si vědomi nebezpečí.

⁹² DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. Vysokoškolské právnícké učebnice. s. 57

Já osobně bych na dovolenou do destinace, ve které hrozí teroristický útok jel. Není to dáno žádnou lhostejností k tomuto problému, ale z důvodů vědomosti zabezpečení těchto resortů. Navíc si myslím, že je to v dnešní době málo pravděpodobné. Ale jde zde opět pouze o můj osobní názor.

Závěr

Jedním z největších problémů historie, ale i současného světa je terorismus. Z lokálních teroristických útoků a aktivit se během 20. století stal patrně největší bezpečnostní strašák. Definovat pojem je i dnes velmi složité, o což se pokoušejí odborníci a myslitelé už pár set let.

Jde o to, že terorismus je ve své podstatě projevem agrese a nenávisti vůči několika prvkům jako jsou státy, vlády, organizace, společnosti, skupiny a náboženství.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo vymezit pojem terorismus a globalizace. Zjistit postupné rozvíjení terorismu od počátku jeho historie až po současnost a analyzovat teroristická rizika, mezi které patří různé druhy útok, s jakými mohou teroristé operovat. Popsat způsoby, jakými se státy zapojují do boje proti němu a v závětu poukázat na světové teroristické organizace a jejich působení na světové scéně.

V úvodní teoreticky orientované části je rámcově šířeji popsány základní pojmy a východiska zkoumaného problému. Samostatně popisují vývoj terorismu jako takového, jejich rozdělení podle působení a druhů používaných způsobů. Teoretická část také slouží k popisu boje proti terorismu v Evropské unii a dále zapojení protiteroristických organizací ve světě a České republice. Hlavním faktorem, díky kterému se terorismu otevřely pomyslné dveře do celého světa je globalizace. Díky volnému pohybu osob, informací, peněz a obchodu se usnadnil teroristům způsob operování a hlavně přístup a možnost lépe a snadněji propagovat svou politiku.

Za účelem naplnění stanoveného cíle byla využita forma dotazníkového výzkumného šetření. Toto šetření bylo cíleno na nebezpečí teroristického útoku v ČR a schopnosti zjistiti, zda se občané České republiky cítí ve své zemi bezpečně

V závěrečné části práce jsou konkrétní formou vypsány a popsány světové teroristické organizace. Jsou zde popsány teroristické činy, které se stali za posledních 100 let a vybrány terorističtí činitelé, kteří jsou stále hledáni za své působení v teroristických organizacích.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- 1) PIKNA Bohumil, *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*, Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-615-6. 407. stran
- 2) EICHLER Jan, *Terorismus a války v době globalizace*, Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1790-9. 397. stran
- 3) EICHLER Jan, *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*, Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-540-0. 327. stran
- 4) SVOJKA & Co. *Světový terorismus encyklopedie*, Praha: Svojtka & Co., 2001, ISBN 80-7237-340-4. 536 stran
- 5) DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005. Vysokoškolské právnické učebnice. ISBN 8072015249. 142 stran
- 6) CARR, Caleb. *Dějiny terorismu: dějiny války proti civilistům : [od starověku po současnost]*. Praha: Práh, 2002. ISBN 80-7252-063-6. 183. stran
- 7) DAVID, Vladislav a Jiří MALENOVSKÝ. *Mezinárodně právní aspekty potlačování mezinárodního terorismu*. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1983. 189. stran
- 8) HORÁK, Rudolf a Otakar J. MIKA. *Ochrana obyvatelstva před terorismem*. Brno: Univerzita obrany, 2007. ISBN 978-80-7231-295-5. 181. stran
- 9) EHL, Martin. *Globalizace pro a proti*, Praha: Academia, 2001, ISBN 80-200-0897-7. 185. stran
- 10) KOVÁŘ. Milan, *Terorismus III. Protiteroristické jednotky*. Praha: Police History, 2007, ISBN 978-80-86477-00-8. 218 stran
- 11) HODAČ, Jan. *Učebnice globalizace*. Brno: Barrister & Principal, 2011. ISBN 978-80-87474-33-4. 308 stran
- 12) LIĐÁK, Jan. *Mezinárodní migrace a Evropa*. Kolín: Nezávislé centrum pro studium politiky, 2010. ISBN 978-80-86879-24-6. 149 stran
- 13) DLOUHÁ Jana a kolektiv. *Globalizace a globální problémy*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova v Praze: Centrum pro otázky životního prostředí, 2006. ISBN 80-87076-01-X. 312 stran
- 14) TICHÝ, Lukáš. *Terorismus a energetika na Blízkém východě a v severní Africe, dopady pro EU a ČR*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2017. ISBN 978-80-87558-29-4. . 303. stran

Elektronické zdroje

- 1) EVROPSKÁ UNIE. Consilium Europa [online] © Evropská unie, 2019 [cit. 2020-11-28].
Dostupné z WWW <<https://www.consilium.europa.eu/cs>>.
- 2) UNIVERSITA OBRANY. Vojenské rozhledy [online] 2019, Vydávající instituce: Univerzita obrany.
Dostupné z WWW <https://vojenskerozhledy.cz>
- 3) European Union Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020 | Europol. *Home / Europol* [online]. Copyright © 2021 Europol. [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>
- 4) Dokumenty - Ministerstvo vnitra České republiky. *Úvodní strana - Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. Copyright © 2021 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 21.06.2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>
- 5) Teroristické útoky 11. září 2001 – Wikipedie. [online]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Teroristick%C3%A9_%C3%BAtoky_11._z%C3%A1r%C5%99%C3%AD_2001
- 6) I'd Never Been Involved in Anything as Secret as This | Navy SEALs. *Navy SEALs | The Past, Present and Future of Unconventional Warfare* [online]. Copyright © Copyright 2021 [cit. 22.06.2021]. Dostupné z: <https://navyseals.com/5480/id-never-been-involved-in-anything-as-secret-as-this/>
- 7) SIS | About Us. *SIS / Home* [online]. Dostupné z: <https://www.sis.gov.uk/about-us.html>
- 8) Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *302 Found* [online]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/bezpecnostni_politika/obse/index.html
- 9) Most Wanted Terrorists — FBI. *Welcome to FBI.gov — FBI* [online]. Dostupné z: https://www.fbi.gov/wanted/wanted_terrorists
- 10) Globalizace nekončí. Lidé ji svými peněženkami podporují stále víc . *Forbes* [online]. Copyright © 2021 MediaRey, SE [cit. 30.06.2021]. Dostupné z: <https://forbes.cz/globalizace-nekonci-lide-ji-svyimi-penezenkami-podporuji-stale-vic/>

Seznam zkratek

CIA – Central Intelligence Agency

FBI – Federal Bureau of Investigation

FSB – Federální služba bezpečnosti

SAS – Special Air Service

MI6 – Secret Intelligence Service

GIGN – Francouzská elitní protiteroristická jednotka

PNR – Passenger name record

OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

EU – Evropská unie

USA – Spojené státy Americké

BR – Rudá brigáda

BR-PCC – Komunistická bojová strana Rudé brigády

BR-UCC – Unie bojovných komunistů Rudé brigády

1.SFOD.D – 1st Special Forces Operational Detachment-Delta

IRA - Irská republikánská armáda

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1 Počet teroristických činů v zemích EU v roce 2019	30
---	----

Grafy

Graf 1 Počet teroristických činů 2017-2019	26
Graf 2 Teroristické útoky skupin v roce 2017	27
Graf 3 Teroristické útoky skupin v roce 2018	28
Graf 4 Teroristické útoky skupin v roce 2019	29
Graf 5 Pohlaví respondentů.....	56
Graf 6 Věk respondentů	57
Graf 7 Dokončené vzdělání respondentů	58
Graf 8 Možnost teroristického útoku v ČR.....	59
Graf 9 Přípravenost ČR na teroristický útok.....	60
Graf 10 Příčiny vzniku terorismu.....	61
Graf 11 Ovlivnění teroristických útoků cestování	62

Obrázky

Obrázek 1 Mapa států OBSE	35
---------------------------------	----

Přílohy

Dotazník

- 1) Jaké je vaše pohlaví?
 - a) Muž
 - b) Žena

- 2) Do jaké věkové kategorie patříte?
 - a) 15-20
 - b) 21-30
 - c) 31-40
 - d) Starší

- 3) Jaké máte nevyšší dosažené vzdělání?
 - a) Základní
 - b) Středoškolské
 - c) Vysokoškolské

- 4) Myslíte si, že je možnost teroristického útoku na území ČR?
 - a) Ano
 - b) Nevím, ale spíše ano
 - c) Ne
 - d) Nepřemýšlel jsem o tom

- 5) Myslíte si, že je Česká republika připravena předcházet a bránit se proti teroristickému útoku?
 - a) Ano
 - b) Ne

- 6) Co považujete za hlavní příčinu terorismu
 - a) Náboženství
 - b) Politika
 - c) Národnostní konflikty
 - d) Sociální nerovnoměrnost

- 7) Jeli byste na dovolenou do destinace, ve které hrozí teroristický útok
 - a) Ano
 - b) Ano, ale byl bych opatrný
 - c) Ne